

1 VOORWOORD

In Groningen hecht het college van B&W sinds jaar en dag aan een goede onderwijshuisvesting. In de komende periode investeert Groningen ook weer in grote projecten als de nieuwbouw van de Tamarisk, de Borgmanschool in het Ebbingekwartier en de nieuwe school in de Oosterparkwijk. Ook ronden we het programma fris en duurzaam succesvol af. In de traditie van onze ambities op onderwijshuisvesting bieden we dit Huisvestingsplan (IHP) aan.

Sinds 1 januari 2015 ontvangen alle schoolbesturen rechtstreeks van het Rijk het budget voor het onderhoud van schoolgebouwen. Hiermee zijn ze zelf verantwoordelijk geworden voor al het onderhoud aan de schoolgebouwen. Als gevolg van onze gezamenlijke inspanningen de afgelopen jaren is de conditie van de onderwijsgebouwen in Groningen goed.

Door de algemene financiële situatie en een korting vanuit het Rijk leek het in eerste instantie op dat de gemeente structureel 400 duizend euro minder aan de onderwijshuisvesting zou kunnen besteden. Echter om de huidige kwaliteit van de onderwijshuisvesting te kunnen blijven handhaven stellen we structureel 200 duizend euro beschikbaar aan extra beleidsmiddelen. Het resterende tekort dient te worden opgevangen binnen de intensiveringsmiddelen voor het thema 'Leren' die structureel beschikbaar zijn gesteld bij de begroting 2015.

Ondanks het feit dat er in Groningen extra middelen zijn vrijgemaakt beperken bestaande verplichtingen meer en meer de vrije ruimte voor nieuwe initiatieven. Dit is deels al merkbaar voor de besturen die hebben aangegeven graag te willen renoveren of vervangende nieuwbouw te willen plegen. Mede daarom zal de gemeente Groningen meer inzetten op multifunctioneel gebruik en hergebruik van schoolgebouwen.

Nieuw is de aardbevingsproblematiek. We onderzoeken wat de gevolgen zijn voor het bestendig maken van bestaande gebouwen en hoe we om gaan met aardbevingschades. Wij onderzoeken hoe de meerkosten op het Rijk dan wel op de NAM verhaald kunnen worden.

In het voortgezet onderwijs worden grote bewegingen in de configuratie verwacht die nu nog onvoldoende concreet zijn evenals de invloed hiervan op de huisvesting van de VO-scholen. Mogelijk zal de gemeente in een aantal situaties worden gevraagd om een financiële bijdrage voor de huisvestingsaanpassingen. Dit betekent in de toekomst mogelijk een extra beslag op de onderwijshuisvestingsmiddelen. Aangezien die beperkt zijn, is goed overleg met de schoolbesturen op dit onderwerp van belang.

Als de consequenties van de mogelijke aanpassingen in het VO en de uitwerking van het aardbevingsbestendig maken van de gebouwen beter in beeld zijn bieden wij naar verwachting in 2017 een update van dit IHP aan.

Ton Schroor,

Wethouder onderwijs Gemeente Groningen

INHOUD

2 INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD	2
3	SAMENVATTING	6
4	INLEIDING	8
4.1	Schoolbestuurlijkoverleg	8
4.2	Status en opbouw	9
5	BELEIDSVISIE	10
5.1	Verordening Voorzieningen huisvesting gemeente Groningen	10
5.2	Overdracht verantwoordelijkheid onderhoud naar schoolbesturen	10
5.3	Staat van onderhoud onderwijsgebouwen	12
5.4	Renovatie / vervangende nieuwbouw	12
5.5	Leegstand, medegebruik en hergebruik	14
5.6	Energiezuinigheid en binnenklimaat	15
5.6.1	bij nieuwbouw	15
5.6.2	bij bestaande bouw	16
5.7	Leerlingenprognoses	18
5.8	Passend onderwijs	19
5.9	Vensterscholen en multifunctionele accommodaties (MFA's)	19
5.10	gymnastiekaccommodaties	20
5.11	AardbevingsBeleid	22
5.11.1	Aardbevingsbestendige nieuwbouw en aanpassen bestaande bouw	23
6	PRIMAIR ONDERWIJS	24
6.1	Centrum en Oude Wijken	25
6.1.1	Belangrijkste ontwikkelingen	26
6.1.2	Ruimteanalyse	26
6.1.3	Voorzieningen 2015 – 2019	26

6.2	West & Hoogkerk	30
6.2.1	Belangrijkste ontwikkelingen	31
6.2.2	Ruimteanalyse West	31
6.2.3	Ruimteanalyse Hoogkerk	32
6.2.4	Voorzieningen 2015 – 2019	33
6.3	Oost	36
6.3.1	Belangrijkste ontwikkelingen	37
6.3.2	Ruimteanalyse	37
6.3.3	Voorzieningen 2015 – 2019	37
6.4	Zuid	41
6.4.1	Belangrijkste ontwikkelingen	42
6.4.2	Ruimteanalyse	42
6.4.3	Voorzieningen 2015-2019	42
6.5	Speciaal basisonderwijs - sbo	45
6.5.1	Ruimteanalyse	46
6.5.2	Voorzieningen 2015-2019	46
6.6	(VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS -VSO	48
6.6.1	Belangrijkste ontwikkelingen	49
6.6.2	Ruimteanalyse	49
6.6.3	Voorzieningen 2015-2019	49
7	VOORTGEZET ONDERWIJS	52
7.1	Ruimteanalyse	53
7.2	Voorzieningen 2015-2019	54
7.2.1	Reitdiep College (O2G2)	54
7.2.2	Werkman College (O2G2)	54
7.2.3	Zernike College Groningen (O2G2)	55
7.2.4	Gomarus College (GSG)	55
7.2.5	Wessel Gansfort en Augustinus College (CSG)	56

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

7.2.6	Parcival Vrije School (Vrije school Noord en Oost)	56
7.2.7	Willem Lodewijk Gymnasium (WLG)	57
8	GYMNASTIEKACCOMMODATIES	58
8.1	Bewegingsonderwijs P.O.	58
8.2	Bewegingsonderwijs (V.)S.O.	59
8.3	Bewegingsonderwijs V.O.	60
9	FINANCIËN	61
9.1	Stand van zaken IHP 2012 – 2015	62
9.2	Prioriteiten en fasering 2016 - 2019	63
10	BIJLAGEN	64
10.1	Bijlage: Overzicht scholen per bestuur	64
10.2	Bijlage: Conditie schoolgebouwen	68

Opgesteld april – augustus 2015 door:

Shared Service Center Gemeente Groningen Afdeling Vastgoed Management

L. van der Veen

H.J. Boersma

W. Bosker

J. Wilkens

R. Ajani

3 SAMENVATTING

Sinds 1 januari 2015 ontvangen de schoolbesturen van het primair en speciaal onderwijs rechtstreeks van het Rijk het budget voor het buitenonderhoud en aanpassing van schoolgebouwen. Door deze zogenaamde **DOORDECENTRALISATIE** zijn de schoolbesturen zelf verantwoordelijk geworden voor al het onderhoud aan de schoolgebouwen. Gemiddeld is de conditie van de gebouwen goed.

Bij deze doordecentralisatie heeft het Rijk ook een forse **UITNAME** uit het gemeentefonds gedaan, waardoor de gemeenten en dus ook Groningen minder aan de onderwijshuisvesting kunnen besteden. De effecten hiervan zullen de komende jaren merkbaar zijn. Een pas op de plaats lijkt dus voor de hand te liggen. De gemeente Groningen zal daarom inzetten op meer multifunctioneel- en hergebruik van schoolgebouwen.

Het vorige Integraal Huisvestingsplan (2012 – 2015) stond in het teken van ambities op het gebied van **FRIS EN DUURZAAM** (duurzaamheid en gezond binnenmilieu). De meeste projecten hebben we conform plan gerealiseerd. Een klein aantal scholen wordt nog in 2016 als laatste fase aangepakt.

Nieuw in de komende periode is de **AARDBEVINGSPROBLEMATIEK**. Bij nieuwbouw van scholen moet de NEN ontwerprichtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen gehanteerd worden. Ook moet worden onderzocht wat de gevolgen zijn voor het bestendig maken van bestaande gebouwen en hoe om te gaan met aardbevingschades. De investeringen die dit alles met zich meebrengt komen deels voor rekening van de gemeente en/of de schoolbesturen. Wij zullen onderzoeken hoe die meerkosten op het Rijk dan wel op de NAM verhaald kunnen worden.

De effecten van de invoering ‘**PASSEND ONDERWIJS**’ zijn nog onvoldoende bekend om daar op dit moment consequenties voor de huisvesting aan te verbinden. We zien de laatste twee jaar juist meer leerlingen naar het speciaal onderwijs gaan dan verwacht. In de vorige beleidsperiode is veel geïnvesteerd in gebouwen voor het speciaal onderwijs, dus we verwachten de fluctuaties goed op te kunnen vangen.

Bij het **LICHAMELIJK ONDERWIJS** zijn de ervaringen die we hebben opgedaan met de nieuwe manier van inroosting goed bevallen. Alle basisscholen krijgen 120% van de genormeerde lestijd toegewezen en hebben zelf een grote rol in hoe zij die tijd ingeroosterd willen zien. Volgens het bestuursakkoord¹ krijgen leerlingen in het primair onderwijs vanaf 2017 twee

¹ Bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs, tussen de staatssecretaris van OCW en de PO raad, definitieve versie 10 juli 2014

uur per week bewegingsonderwijs. We gaan met de schoolbesturen in gesprek over hoe we daar invulling aan kunnen geven.

Uit de **CAPACITEITSANALYSES**, opgenomen in de hoofdstukken 6 tot en met 7, komt naar voren, dat het globale beeld is dat het aantal leerlingen in het primair onderwijs redelijk stabiel blijft en het Voortgezet onderwijs een lichte daling laat zien. Derhalve zijn de komende jaren geen (grote) investeringen te verwachten in nieuwbouw / capaciteitsuitbreidingen op grond van leerlingtoename. Wel kan een afwijking van het gemiddelde beeld op wijkniveau leiden tot een aanpassing. De oorzaak daarvan wordt vooral bepaald door de beschikbare capaciteit en kwaliteit aan onderwijsaccommodaties. De beschikbare capaciteit voor het voortgezet onderwijs is toereikend, maar met de verwachte ontwikkelingen in de configuratie kan het nodig zijn om aanpassingen te realiseren.

De **FINANCIËLE CONSEQUENTIES** van de doordecentralisatie van het groot onderhoud naar de schoolbesturen pakken voor de gemeente een stuk ongunstiger uit dan we hadden verwacht. Om de huidige kwaliteit van de onderwijshuisvesting te kunnen blijven handhaven, zijn wel structureel extra middelen beschikbaar gesteld. Doordat een steeds groter deel van het budget moet worden aangewend voor dekking van de vaste lasten a.g.v. investeringen uit het verleden neemt de vrije ruimte nadrukkelijk af. Dat betekent dat we voor de komende planperiode kritischer hebben moeten kijken naar de wensen die de schoolbesturen bij de gemeente hebben neergelegd. We verwachten met dit IHP binnen de financiële kaders recht te doen aan onze zorgplicht voor voldoende en adequate huisvesting van het onderwijs.

Hier onder een overzicht van de **BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN** rondom (ge)bouwen:

- De Borgmanschool en Siebe Jan Boumaschool krijgen vervangende nieuwbouw;
- De capaciteit van de Rietwierde wordt uitgebreid, eerst met noodlokalen en indien noodzakelijk wordt permanente bouw toegepast;
- Afhankelijk van de ontwikkelingen in Oosterhoogebrug is vervangende nieuwbouw van de school en gymzaal nodig;
- De nieuwbouw van de Tamarisk wordt in deze plan periode opgeleverd;
- De GSV neemt extra ruimte in gebruik aan de Hora Siccamasingel en streeft naar uitbreiding van huisvesting voor het internationaal onderwijs;
- We onderzoeken de verschillende huisvestingsscenario's t.b.v. het voortgezet onderwijs met de schoolbesturen.

4 INLEIDING

Met een Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) krijgen gemeente en schoolbesturen een totaal beeld van de ontwikkelingen in de onderwijshuisvesting de komende jaren. Het IHP kent geen wettelijke en juridische status maar moet beschouwd worden als een leidend kader waarover consensus bestaat tussen gemeente en schoolbesturen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. In de verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs is voor het bekostigen van de huisvestingsvoorzieningen de programma procedure opgenomen. Schoolbesturen dienen jaarlijks aanvragen in bij de gemeente. Als gevolg hiervan heeft die procedure een reactief karakter, waardoor de gemeente het risico loopt ad-hoc beleid te voeren. Met een IHP kan reactief beleid worden voorkomen en omgezet in proactief beleid. Het IHP biedt gemeente en schoolbesturen de mogelijkheid een gericht huisvestingsbeleid te voeren, strategische keuzes te maken en besluiten integraal af te wegen.

Het doel van dit IHP is het vastleggen van de visie van de gemeente op de onderwijshuisvesting om zodoende een samenhangend beleid voor het totale onderwijs voor de periode van 2016 tot en met 2019 tot stand te brengen. Deze visie is het instrument om in deze periode sturing te geven aan de omvang en kwaliteit van huisvesting en aan vertaling hiervan naar de gemeente begroting.

Door de gewijzigde wetgeving zijn de verantwoordelijkheden van gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting per 1-1-2015 veranderd. Toch blijft de gemeente Groningen goede schoolgebouwen met voldoende capaciteit als een belangrijke voorwaarde zien voor kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Groningen heeft op dat gebied een naam hoog te houden. Samen met de schoolbesturen blijft de gemeente zich dan ook de komende jaren inzetten voor goede onderwijshuisvesting.

De titel van dit IHP: “een stevige basis” refereert aan de conditie van de schoolgebouwen, die gemiddeld “goed” is en de capaciteit die ruimvoldende is. Samen met de aardbevingsproblematiek waarvoor de stevige basis noodzakelijk is.

4.1 SCHOOLBESTUURLIJKOVERLEG

In relatie met dit IHP voert de gemeente Groningen periodiek ‘op overeenstemming gericht overleg’ (OOGO) met de schoolbesturen. Dit vindt plaats in de Werkgroep Huisvesting Onderwijs (WHO) als werkgroep van het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO). Deze overleggen gaan onder anderen over:

- huisvestingsaanvragen;
- het op te stellen jaarprogramma (wat gaan we doen) en jaaroverzicht (wat gaan we niet doen);

- conceptwijzigingen in de verordening² ;
- materiële gelijkstelling;
- integrale huisvestingsplanning.

Dit OOGO vormt een wettelijke verplichting als voorbereiding op de formele besluitvorming door het college en de gemeenteraad. Sinds de decentralisatie van middelen voor onderwijshuisvesting van Rijk naar gemeente in 1997 is dit overleg in Groningen constructief van aard geweest. Dit blijkt onder meer uit het feit dat een budgettaire toets (het afwijzen van een aanvraag vanwege onvoldoende financiële middelen) tot nu toe niet toegepast hoefde te worden. Verder bleek een fasering van aanvragen voor voorzieningen in goed overleg met de schoolbesturen altijd mogelijk.

Bij de start van de ontwikkeling van dit IHP is aan alle schoolbesturen gevraagd³ om wensen met consequenties voor beleid voor de huisvesting van scholen in de komende planperiode kenbaar te maken. Die wensen zijn besproken en getoetst aan de beleidskaders. Waar mogelijk zijn die wensen in dit plan opgenomen.

4.2 STATUS EN OPBOUW

Dit Integraal Huisvesting Plan (IHP) is het kaderdocument voor de beleidsvisie van de gemeente Groningen om invulling te geven aan de gemeentelijk taken en verantwoordelijkheden voor onderwijshuisvesting en de in dat kader uit te voeren projecten.

Het betreft een dynamisch plan. Op grond van actuele ontwikkelingen wordt dit plan elke twee jaar geactualiseerd en worden de leerling prognoses aangepast.

Daarnaast wordt jaarlijks – mede aan de hand van dit IHP – door het College een programma met de concrete toegekende voorzieningen en een overzicht van alle aangevraagde voorzieningen vastgesteld.

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de actuele thema's die van belang zijn voor de vorming van onze beleidsvisie. In de hoofdstukken 6 tot en met 8 wordt achtereenvolgens voor het primair, speciaal, voortgezet en het bewegingsonderwijs een beschrijving gegeven van de ontwikkelingen, de eventueel daaruit voortvloeiende knelpunten en gekozen oplossingsrichtingen. Daar waar een school niet vermeld wordt zijn geen actuele thema's te bespreken. In hoofdstuk 9 worden de financiële consequenties van dit IHP in meerjarenbeeld beschreven. In bijlage 10.1 is een totaal overzicht van alle scholen per bestuur opgenomen.

² Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen

³ Brief dd 14-4-2014 kenmerk 4336215

5 BELEIDSVISIE

In dit hoofdstuk schetsen wij het kader-stellende instrument en de thema's die van belang zijn bij de bepaling van onze beleidsvisie.

5.1 VERORDENING VOORZIENINGEN HUISVESTING GEMEENTE GRONINGEN

De grondslag voor de verantwoordelijkheden van de gemeente en schoolbesturen is de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen. Deze verordening is gebaseerd op een – aangepaste - modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De meest actuele verordening is op 26 november 2014 door de Raad vastgesteld⁴.

De schoolbesturen doen op basis van deze verordening uiterlijk 1 februari een aanvraag. Na eventueel overleg over de aanvraag stelt het College het bekostigingsplafond vast voor de vergoeding van de aangevraagde voorzieningen. Het College doet dit in het **PROGRAMMA**. In het bijhorende **OVERZICHT** wordt aangegeven voor welke aanvragen geen vergoeding wordt toegekend.

5.2 OVERDRACHT VERANTWOORDELIJKHEID ONDERHOUD NAAR SCHOOLBESTUREN

Vanaf 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor het totale **ONDERHOUD** en **AANPASSINGEN** aan schoolgebouwen overgedragen aan de schoolbesturen. Dit proces wordt **DOORDECENTRALISATIE** genoemd.

De gemeente blijft wel, net als voorheen, verantwoordelijk voor de bekostiging van de volgende voorzieningen:

- Nieuwbouw en vervangende nieuwbouw;
- Uitbreiding;
- medegebruik /verhuur, schoolbestuur moet toestemming vragen;
- constructiefouten (onder anderen asbest);
- herstel in geval van bijzondere omstandigheden (schade a.g.v. calamiteiten als brand, diefstal, storm);
- bekostiging van en buitenonderhoud aan gymnastiek voorzieningen (PO en VSO);
- verzekeringen en OZB.

De overheveling betekent een nieuwe situatie voor het primair onderwijs. Voor het voortgezet onderwijs verandert er niets. De verantwoordelijkheden zijn in het voortgezet onderwijs al in 2005 overgeheveld naar de schoolbesturen.

⁴ Raadsbesluitnummer 6f, RVD 23/10/14, 4684766

Het **INVESTERINGSVERBOD** verandert niet door de wetswijziging. Het is schoolbesturen dan ook niet toegestaan uitgaven te doen voor nieuwbouw.

De schoolbesturen zijn dus per 1-1-2015 verantwoordelijk voor het totale **BUITENONDERHOUD**, het **BINNENONDERHOUD** en **AANPASSINGEN**. Zij ontvangen daarvoor de bekostiging via de MI-vergoeding⁵ rechtstreeks van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Door de overheveling ontstaan ook nieuwe mogelijkheden voor schoolbesturen ten aanzien van onderhoud en aanpassing van hun gebouwen:

- Het geeft meer ruimte om eigen keuzes te maken bij het uit te voeren onderhoud en aanpassingen.
- Het maakt een integrale afstemming van het onderhoud aan de binnen- en buitenkant mogelijk.
- Het vermindert de administratieve lasten doordat voor het buitenonderhoud en aanpassingen niet langer een gemeentelijke aanvraagprocedure hoeft te worden doorlopen.

De minister van OCW heeft op 26 januari 2015 besloten tot een **OVERGANGSREGELING**⁶. Deze overgangsregeling is in het leven geroepen om schoolbesturen tegemoet te komen nu zij verantwoordelijk zijn voor het totale onderhoud. Om te voorkomen dat besturen worden geconfronteerd met kosten, waarvoor niet eerder kon worden gereserveerd, is met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap afgesproken voor deze besturen eenmalig een extra bijdrage beschikbaar te stellen. Daarmee kunnen besturen in de beginfase eventuele kosten opvangen. De aanvraag voor deze overgangsregeling kon tot 1 april 2015 ingediend worden via de website van de DUO.(Dienst Uitvoering Onderwijs)

In deze regeling zijn 2 categorieën besturen gedefinieerd:

- Schoolbesturen met bekostiging voor materiële instandhouding van maximaal € 750.000, met één of meer schoolgebouwen die ouder zijn dan 15 jaar.
- Schoolbesturen met bekostiging voor materiële instandhouding van meer dan € 750.000, met meer dan 70% schoolgebouwen ouder dan 40 jaar.

Deze besturen krijgen een vast bedrag per leerling voor elk “oud” schoolgebouw. Oud is hierbij gedefinieerd als gebouwd voor 1 januari 2000 (voor de eerste groep), dan wel 1 januari 1975 (voor de tweede groep).

⁵ Materiele Instandhouding

⁶ nr. PO/BenS/606922 Deze regeling is op 3 februari 2015 gepubliceerd in de Staatscourant onder nummer 2750

Voor het bepalen van het bouwjaar van het hoofdgebouw moet uitgegaan worden van de gegevens zoals die zijn opgenomen in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen.

5.3 STAAT VAN ONDERHOUD ONDERWIJSGEBOUWEN

In 1997, 2009 en in 2014 heeft de gemeente een onafhankelijke onderhoudskwaliteitsmeting laten uitvoeren naar de constructieve staat van de gebouwen en die onderhoudstechnische zaken waarvoor de gemeente, conform het vergoedingsstelsel, verantwoordelijk is. Nadrukkelijk zijn dus niet alle onderhoudstechnische zaken in beeld gebracht, de schoolbesturen dragen immers ook een eigen verantwoordelijkheid voor een deel van het instandhoudingsonderhoud. Met deze methodiek wordt dus indruk van de onderhoudsstaat per gebouw verkregen. Deze dient genuanceerd gelezen te worden.

De onderzoeken tonen aan dat de technische staat van de casco's (nogmaals: alleen voor dat deel van het onderhoud waarvoor de gemeente verantwoordelijk was) van praktisch alle schoolgebouwen zich in de categorie 'goed' bevindt en door de jaren heen redelijk constant is gebleven. Zie bijlage 10.2 voor een gespecificeerd overzicht van de gemeten condities per schoolgebouw.

We willen ook na de doordecentralisatie van de verantwoordelijkheden voor onderhoud in het primair onderwijs, de kwaliteitsmeting periodiek (5-jaarlijks) herhalen om de technische kwaliteit van onderwijshuisvesting ook in de toekomst te blijven monitoren.

De conditie van een schoolgebouw moet bij terug levering aan de gemeente tenminste voldoen aan niveau 3 gemeten conform de NEN2767

5.4 RENOVATIE / VERVANGENDE NIEUWBOUW

Voor het begrip van renovatie is geen eenduidige definitie voor handen, noch in de onderwijswetgeving, noch in de bouwkundige vakliteratuur. Het is in feite een verzamelbegrip voor bouwkundige ingrepen in een bestaand gebouw, met als doel dit meer aan de eisen van de tijd te laten voldoen. Renovatie is volgens de onderwijswetten geen voorziening huisvesting en komt daarom ook niet voor als voorziening in de modelverordening van de VNG en ook niet in de Groningse verordening. Gemeenten hebben 'formeel' dus geen wettelijke plicht om te investeren in renovatie.

Sinds de decentralisatie van onderwijshuisvestingstaken naar de gemeente in 1997 worden geen middelen ontvangen om renovatie van schoolgebouwen te financieren. Gemeenten wisten daar vaak toch een mouw aan te passen, immers renoveren pakte vaak voordeliger uit dan vervangende nieuwbouw en bovendien ontving de gemeente ook de middelen waaruit het groot onderhoud bekostigd kon worden.

Na de doordecentralisatie per 1-1-2015 is het schoolbestuur verantwoordelijk voor onderhoud en aanpassingen aan de schoolgebouwen en ontvangt daar ook rechtstreeks alle middelen voor vanuit het rijk.

VERVANGENDE NIEUWBOUW

De gemeente vergoedt dus geen kosten meer voor renovatie. Wel kan de gemeente, in geval van vervangende nieuwbouw, de afweging maken eventuele kosten te vergoeden.

Van vervangende nieuwbouw kan sprake zijn bij een slechte conditie (bouwkundige staat) van een gebouw. Hiervan is sprake bij conditie 5 of 6. Voor het vaststellen van de bouwkundige staat van het gebouw dient het schoolbestuur een rapportage op grond van NEN 2767 aan te leveren⁷. Uitgangspunt van deze methode is dat de onderhoudsscenario's op basis van verschillende keuzes en bevindingen worden doorgerekend in een business case en bij het bepalen van de keuzes een afweging plaatsvindt tussen kwaliteit, kosten en risico's. Bij het maken van keuzes met betrekking tot onderhoud is inzicht in de aanwezige en de te bereiken kwaliteit, en de daaraan verbonden kosten, essentieel. Bij het vaststellen van de condities wordt ook rekening gehouden met de noodzaak van het onderhoud binnen een vooraf vastgestelde periode (in principe 3 jaar). Voor het antwoord op de vraag of activiteiten binnen de periode van 3 jaar voor het onderhoud in aanmerking komen wordt de ernst, de omvang en de intensiteit van het gebrek vastgesteld. De ernst van het gebrek wordt uitgedrukt in de zgn. conditiescore. Hiermee wordt de kwaliteit van het totale schoolgebouw vastgesteld. Deze kwaliteit kan worden onderverdeeld in de volgende conditieschalen:

Conditie	Omschrijving	Toelichting
1	zeer goed	nieuwbouw;
2	goed	vergelijkbaar met nieuwbouw, wel veroudering, geen onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte;
3	redelijk	geen nieuwbouw, beperkte onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte;
4	matig	duidelijke onderhoudsschade en onderhoudsbehoefte;
5	slecht	grote onderhoudsschade en grote onderhoudsbehoefte;
6	zeer slecht	grote onderhoudsschade echter door zeer slechte staat kan geen onderhoud meer gepleegd worden: vervangen is noodzakelijk.

Tabel 1, NEN 2767 conditie scores

Op basis van de vermelde condities wordt inzicht verkregen in de bouwkundige staat en kan worden vastgesteld of vervangende nieuwbouw noodzakelijk is.

⁷ Zoals beschreven in de bijlage I- A.2 van de gemeentelijke verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

5.5 LEEGSTAND, MEDEGEBRUIK EN HERGEBRUIK

Mede als gevolg van de demografische ontwikkeling en de wijziging van de samenstelling van wijken, hebben bepaalde scholen te maken met normatieve leegstand. In geval van een tijdelijke uitbreidingsbehoefte (maximaal vier jaar), wordt gekeken naar de mogelijkheden om dit via regulering van leerlingenstromen, dan wel verwijzing naar leegstand op andere scholen, op te lossen. Als sprake is van aanvullende huisvestingsbehoefte voor een periode tussen van 5 tot 15 jaar wordt de oplossing in medegebruik van genormeerde leegstand of in aanvullende tijdelijke huisvesting gezocht (semipermanent). Voor de langere termijn met een huisvestingsbehoefte van meer dan 15 jaar is uitbreiding van capaciteit in permanente vorm aan de orde. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de algemene regel dat binnen 1 km een basisschool moet zitten.

Hoewel de gemeente Groningen niet verantwoordelijk is voor het faciliteren van buitenschoolse opvang, kinderdagopvang en initiatieven op dit vlak die vooral aan de markt worden overgelaten, denkt de gemeente graag mee bij integratie van dergelijke functies in leegstaande lokalen binnen schoolgebouwen ter ondersteuning van doorlopende leerlijnen. Sterker nog: in het kader van het multifunctioneel en flexibel gebruik van beschikbare leegstand in accommodaties, is ons beleid erop gericht deze te benutten voor onder andere het vormgeven van de transities in het sociaal domein, passend onderwijs en verhuur aan voor- en naschoolse opvang en andere vormen van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

Beleidsmatig vinden wij een normatieve overcapaciteit van 10 tot 15 procent aanvaardbaar om fluctuaties in de ontwikkeling van aantallen leerlingen op te kunnen vangen en om voldoende onderdak te bieden aan verhuur aan kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en voor- en naschoolse opvang. Op een aantal scholen is echter sprake van een (veel) grotere normatieve leegstand. Deze leegstand is uiteraard van invloed op het exploitatieresultaat van de school c.q. het schoolbestuur. De rijksvergoedingen zijn gekoppeld aan de leerlingenaantallen. Dat geldt voor zowel het primair onderwijs, het speciaal onderwijs als het voortgezet onderwijs. Naar mate de normatieve leegstand toeneemt wordt het moeilijker voor een schoolbestuur om de gebouwexploitatie rond te krijgen. Voor deze scholen en schoolbesturen is het van belang de omvang van een school beter in evenwicht te brengen met het aantal leerlingen. Dat kan bijvoorbeeld betekenen, dat het gebruik van een dislocatie wordt beëindigd of dat een deel van een gebouw met een aanpassing een andere functie krijgt. Dit onderwerp heeft ook de komende jaren onze aandacht en wij zullen altijd het betreffende schoolbestuur ondersteunen in het terugdringen van leegstand of overcapaciteit.

Het is de focus van de gemeente om (school)gebouwen die in het verleden zijn verlaten en die nog geen nieuwe functie hebben gekregen, zoveel mogelijk geschikt te maken voor andere gebruikers, zo mogelijk onderwijs gerelateerd, die een capaciteitstekort hebben. In het recente verleden is dat bijvoorbeeld gebeurd voor de Wingerd, Kompas en de Michaël-

school. Op die manier gaan we verstandig om met de beschikbare middelen en voorkomen we leegstand en verpaupering van de omgeving.

5.6 ENERGIEZUINIGHEID EN BINNENKLIMAAT

5.6.1 BIJ NIEUWBOUW

De criteria, voor de kwaliteit van het binnenklimaat en energiezuinigheid van schoolgebouwen, zijn de laatste jaren aanzienlijk aangescherpt. De normvergoeding (gebaseerd op wettelijke eisen) die is opgenomen in de gemeentelijke huisvestingsverordening voor nieuwbouw en uitbreiding, is een bedrag waarmee gebouwd kan worden binnen de wettelijke eisen die worden gesteld vanuit bijvoorbeeld het Bouwbesluit. Deze wettelijke eisen liggen op een aanzienlijk lager niveau dan op basis van de huidige opvattingen over de kwaliteit van het binnenklimaat en energiezuinigheid voor “frisse scholen” wenselijk is.

De huidige normvergoeding voorziet niet in de toevoeging van extra kwaliteit voor het gebruik van energiebesparende materialen en maatregelen voor een beter binnenklimaat.

Bij de scholen waarvoor nu nieuwbouw wordt ontwikkeld of waar grootschalig wordt uitgebreid, streven we naar een gezond binnenmilieu en aanzienlijke energiebesparing. Uitgangspunt daarbij is het ‘Programma van Eisen Frisse Scholen 2015’⁸.

Wat betreft een gezond binnenmilieu streeft de gemeente er naar dat in ieder geval de maximale wettelijke CO₂-concentratie van 900-950 p.p.m. niet wordt overschreden. Wanneer aan voornoemde criteria wordt voldaan, is de gemeente bereid om een aanvulling (op basis van de te ontwikkelen bouwplannen) op het reguliere, genormeerde bouwbudget beschikbaar te stellen. Op die manier stimuleren we de ontwikkeling van duurzame en gezonde schoolgebouwen.

Het zogenaamde ‘investeringsverbod’ voor schoolbesturen en de normvergoedingssystematiek compliceren het behalen van de gezamenlijke ambities op duurzaamheid en binnenklimaat. In de beantwoording van Kamervragen, schrijft staatsecretaris Dekker hier (d.d. 10-12-’13) het volgende over:

“De PO-Raad en de VNG zijn sinds kort in gesprek over welke investeringen in nieuwbouw resulteren in terugverdieneffecten voor schoolbesturen. Als gemeenten investeren in energiezuiniger schoolgebouwen met duurzamere materialen, drukt dit de uitgaven van schoolbesturen aan energie en onderhoud.

Wanneer deze investeringen aantoonbaar de financiële positie van schoolbesturen ten goede komen en gemeenten investeren in kwalitatief hoogstaande nieuwbouw sta ik hier natuurlijk positief tegenover. Als de PO-

⁸ In opdracht van het ministerie. Van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties aangepast aan de eisen in het Bouwbesluit, zoals per 1-1-15 van kracht.

Raad en de VNG over deze zaken tot afspraken kunnen komen, ben ik bereid de mogelijkheden te onderzoeken om schoolbesturen de ruimte te geven om middelen in te zetten. Hier zal wel een aantal condities aan verbonden moeten worden. Ten eerste moet het helder zijn dat schoolbesturen alleen investeren in zaken die boven de eisen van het Bouwbesluit uitgaan. Ten tweede moeten de investeringen van schoolbesturen beperkt zijn om te voorkomen dat zij financiële risico's lopen. Tot slot moet helder zijn binnen welke termijn schoolbesturen hun investering terugverdienen."

Nieuw Bouwbesluit

Op dit moment is er bovendien een nieuw bouwbesluit in voorbereiding, waarvan het de bedoeling is dat vanaf 2020 nieuwe 'openbare gebouwen' nagenoeg energieneutraal gebouwd moeten worden. Hoewel die extra investering zich op lange termijn zou moeten terugverdienen, betekent dat binnen de onderwijshuisvesting vooral hogere bouwkosten. Die investering kan door de gemeenten niet worden terugverdiend omdat zij financieel niets merken van minder energieverbruik. Op dit moment is onduidelijk of gemeenten hiervoor via het gemeentefonds zullen worden gecompenseerd. Mogelijk zijn oplossingen denkbaar via Gresco⁹.

5.6.2 BIJ BESTAANDE BOUW

In het vorige Integraal Huisvesting Plan 2012-2015 is gefocust op verbetering van het binnenklimaat en de energiehuishouding van de Groninger schoolgebouwen in het primair en primair speciaal onderwijs. In 2012 is het project "Fris en Duurzaam" gestart. Doel was dat het binnenklimaat in de klaslokalen gaat voldoen aan het concept "Frisse Scholen".

De beleidsvoornemens die uit het vorige IHP 2012 - 2015 "Fris en Duurzaam" volgden, hebben we nagenoeg allemaal gerealiseerd. De komende periode worden nog enkele laatste projecten op dat gebied afgerond. Bij een groot deel van de basisscholen zijn maatregelen genomen om het binnenklimaat te verbeteren en zijn verschillende duurzaamheidsmaatregelen getroffen. Hiermee hebben we ervoor gezorgd dat de leerlingen in een gezondere omgeving onderwijs ontvangen en dat de gebouwen energiezuiniger zijn geworden.

Met het beschikbare budget kon, ondanks een noodzakelijke sterke verhoging van de ventilatiehoeveelheden, toch ook nog eens ruim 10% reductie van energieverbruik gerealiseerd worden.

In de periode 2013 – 2015 zijn 33 scholen voor primair onderwijs aangepast.

Tenslotte komt in de zgn. "bezemronde" de laatste serie scholen voor aanpassing in aanmerking, waaronder: Beijumkorf (locatie de Zwerm) de Triangel en de Rehoboth in Hoogkerk.

De beoogde looptijd van het project Fris en Duurzaam was vier jaar (2012-2015). In deze periode hebben we jaarlijks 1,4 miljoen uit de reguliere middelen onderwijshuisvesting be-

steed. Ook via het programma onderwijshuisvesting 2015 is dit bedrag beschikbaar gesteld. In 2013 en 2014 is via nieuw beleid twee keer extra budget toegekend.

Omdat de schoolbesturen vanaf 2015 zelf verantwoordelijk zijn voor dergelijke aanpassingen, ronden we dit project zoals voorgenomen af. Toch willen we verkennen of we schoolbesturen in de toekomst via de GRESCO⁹ kunnen faciliteren om hier stappen in te zetten.

Monitoring binnenklimaat

In samenwerking met de stichting Energy Challenges monitoren we twee referentielokalen per school. CO₂-gehalte, temperatuur en luchtvochtigheid houden we gedurende langere tijd in de gaten. Hiermee wordt inzicht verkregen in de effectiviteit van de verschillende genomen maatregelen en kunnen we de resultaten van het project tussentijds evalueren. Tevens zijn enkele randvoorwaarden voor deelname door een school aan het Energy Challenges project gerealiseerd. Dat project is erop gericht om via energiemonitoring duurzame gedragsverandering bij gebruikers van gebouwen te stimuleren.

Samenwerking met Gresco

Verder worden alle scholen die in aanmerking komen voor het project “Fris en Duurzaam” nadrukkelijk gewezen op de financieringsmogelijkheid binnen de vorig jaar opgerichte GRESCO. Met ondersteuning van GRESCO kunnen zij mogelijk, indien gewenst, ook verdergaande energiebesparende maatregelen treffen.

⁹ GRoninger Energy Saving COmpany

5.7 LEERLINGENPROGNOSES

In de WERKGROEP HUISVESTING ONDERWIJS¹⁰ (WHO) zijn de schoolbesturen en gemeente overeengekomen dat voor dit IHP de door DUO opgestelde leerlingenprognoses zullen worden gebruikt.

Algemeen geldt dat de prognose op teldatum 1 oktober van enig jaar bepalend is voor de capaciteitsbehoefte voor het daarop volgende schooljaar

Voor het **primair onderwijs** heeft de DUO echter nog geen lange termijn prognoses beschikbaar gesteld. Daarom is voor dit IHP enkel gebruik gemaakt van de kortetermijnprognoses van de DUO. In de berekende ruimtebehoefte van de scholen zijn de **GEWICHTENSOMMEN** niet meegenomen. Dit geeft voor enkele scholen marginale verschillen in de werkelijke ruimtebehoefte. Indien dit aan de orde is, zal bij het bepalen van de omvang van nieuwbouw of uitbreiding alsnog naar de gewichtensom van de betreffende school gekeken worden. Zodra de lange termijn prognoses door DUO beschikbaar zijn gesteld, zullen ze worden bestudeerd en bij de update aan dit IHP worden toegevoegd.

Voor het **voortgezet onderwijs** zijn de DUO prognoses wel grotendeels beschikbaar, bruikbaar en verwerkt in dit plan.

Ook voor het **(voortgezet) speciaal onderwijs** zijn er vanuit DUO geen leerlingenprognoses voorhanden. We kiezen er voor om zelf geen prognoses te laten maken. De betreffende scholen zijn in de voorgaande planperiode (nagenoeg) allemaal vernieuwd, waardoor er in dit IHP geen nieuwe voorzieningen voor het speciaal onderwijs gepland staan. Bovendien leert de ervaring dat het speciaal onderwijs zich bijzonder moeilijk laat prognosticeren, zeker nu de consequenties van **PASSEND ONDERWIJS** onvoldoende zijn in te schatten.

¹⁰ (vertegenwoordigers van) de schoolbesturen en de gemeente Groningen

5.8 PASSEND ONDERWIJS

Met de invoering van PASSEND ONDERWIJS per 1-8-2013 krijgen schoolbesturen de zorgplicht om een passende onderwijsplek voor ieder kind te realiseren. Deze zorgplicht houdt in dat zodra scholen niet tegemoet kunnen komen aan de zorgbehoefte van een kind de school verantwoordelijk is om in overleg met de ouders en schoolbesturen binnen de regio wel een passend onderwijsaanbod te realiseren. De invoering van passend onderwijs vraagt om samenwerking tussen scholen, inzet en kwaliteit van het personeel en het kan ook effect hebben op de huisvesting. Een uitbreiding van huisvesting vindt plaats via de reguliere procedures. Wat betreft aanpassingen in bestaande gebouwen van het speciaal en ook het basisonderwijs dient in eerste plaats te worden gezocht naar praktische oplossingen. Eén en ander in goed overleg tussen gemeente en schoolbesturen.

Deze aanpassingen komen volledig voor rekening van de schoolbesturen sinds de doorcentralisatie per 2005 (VO) en per 2015 (PO en SO).

5.9 VENSTERSCHOLEN EN MULTIFUNCTIONELE ACCOMMODATIES (MFA'S)

Sinds 15 jaar is een aantal grotere Vensterscholen in gebruik voor de huisvesting van het basisonderwijs. Er zijn Vensterscholen in Tuinwijk / Selwerd / Paddepoel, Vinkhuizen en Hoogkerk. Naast de scholen zijn in deze complexen o.a. kinderopvang, peuterspeelzalen, voor- en naschoolse opvang, bibliotheekfilialen, sportvoorzieningen (sporthal, gymzalen, zwembad), instellingen voor maatschappelijke dienstverlening, buurt- en jeugdvoorzieningen, enz. ondergebracht.

Nieuwbouw voor het basisonderwijs heeft de afgelopen jaren nagenoeg zonder uitzondering plaatsgevonden vanuit de MFA gedachte. Overall in Nederland wordt langs deze lijnen, al dan niet onder de noemer van de Brede School of Integraal Kind Centrum (IKC), flexibel en multifunctioneel gebouwd. Dit beleid zetten we in Groningen de komende jaren voort. Ook bij vervangende nieuwbouw voor functioneel verouderde gebouwen zullen we kiezen voor multifunctioneel gebruik en flexibele bouw. Daarbij zal per locatie worden nagegaan of aanvullende voorzieningen aanhakend bij het Vensterschool-concept mogelijk zijn. De gemeente geeft als eigenaar van Vensterscholen en MFA's de schooldelen in gebruik aan het onderwijs en verhuurt of verpacht de andere delen.

In de zomer van 2013 is in samenwerking tussen gemeente en organisaties voor onderwijs en opvang het ambitiesdocument "Nieuwe impuls aan Vensterscholen" ontwikkeld. Daarbij is afgesproken dat er binnen iedere Vensterschool sprake kan zijn van maatwerk en dus dat de organisatie van de afzonderlijke Vensterscholen kan verschillen. Wel dient men de gezamenlijke visie te ondersteunen. Deze is als volgt verwoord:

In onze visie biedt de Vensterschool opvoeding, educatie en begeleiding aan kinderen, zodat zij hun talenten en mogelijkheden leren kennen, ontwikkelen en gebruiken. Dit alles met respect voor de ander, zichzelf en de omgeving

Het ambitiedocument geeft met name een impuls aan de inhoudelijke kwaliteit van de Vensterscholen. Er is een gezamenlijke inhoudelijke focus afgesproken die zich op drie pijlers richt. Dat zijn:

- Ouderbetrokkenheid;
- Doorgaande leerlijn;
- Ondersteuning/zorg.

Op dit moment verwachten we geen consequenties voor de huisvesting van de Vensterscholen door deze nieuwe impuls aan de Vensterscholen, anders dan dat de gebouwen hopelijk nog intensiever gebruikt gaan worden en daarmee van nog grotere waarde voor de buurt zijn.

5.10 GYMNASTIEKACCOMMODATIES

De gemeente is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de uren en accommodaties voor bewegingsonderwijs aan het basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs.

Volgens de landelijke VNG-richtlijn en de Groningse Verordening Onderwijshuisvesting moeten de gymnastiekaccommodaties binnen een straal van twee kilometer van een basisschool te vinden zijn. Beleidsmatig is de afstand voor het basisonderwijs in Groningen aangescherpt en streven we ernaar dat voor elke basisschool binnen een straal van één kilometer hemelsbreed een gymnastiekaccommodatie beschikbaar is. In tijdelijke situaties mag hier vanaf worden geweken. Tijdelijk betekent hier in principe niet langer dan vier jaar.

Leerlingen in het voortgezet onderwijs zijn mobieler en daarvoor worden dan ook ruimere afstandscriteria gehanteerd. Hoewel geen harde norm is, gaan we voor deze scholen beleidsmatig uit van een straal van twee kilometer hemelsbreed.

Bij de locatiekeuze voor nieuwbouw van sportaccommodaties houden wij rekening met gebruik door derden. Buiten de uren dat onderwijs gebruik maakt van de sportaccommodaties, zijn deze beschikbaar voor recreatief gebruik door sportverenigingen, particulieren, welzijnsorganisaties en anderen.

Voor het primair onderwijs wordt uitgegaan van 26 klokuren bewegingsonderwijs per accommodatie; voor het voortgezet onderwijs is 40 klokuren per gymnastiekzaal het uitgangspunt. Het aantal klokuren waarop de scholen recht hebben wordt vastgesteld op basis van de daarvoor geldende normering. Voor het basisonderwijs is dat bijvoorbeeld 1,5 klokuur, wekelijks per groep 6 tot 12 jarige leerlingen (groepen 3 tot en met 8).

Sinds schooljaar 2013-2014 stelt de gemeente Groningen 120% van de norm aan gymnastiek uren aan scholen beschikbaar. De scholen krijgen dan per dagdeel een zaal toegewezen. Deze regeling is het resultaat van het overleg met de schoolbesturen over rooster technische problemen en de behoefte van schoolbesturen om tussen de verschillende uren meer ruimte te creëren en zo een flexibeler gebruik van de capaciteit mogelijk te maken. Met deze regeling hebben schoolbesturen een grotere invloed gekregen op de invulling van de dagdelen.

In hoofdstuk 8 is een analyse van de beschikbare capaciteit opgenomen.

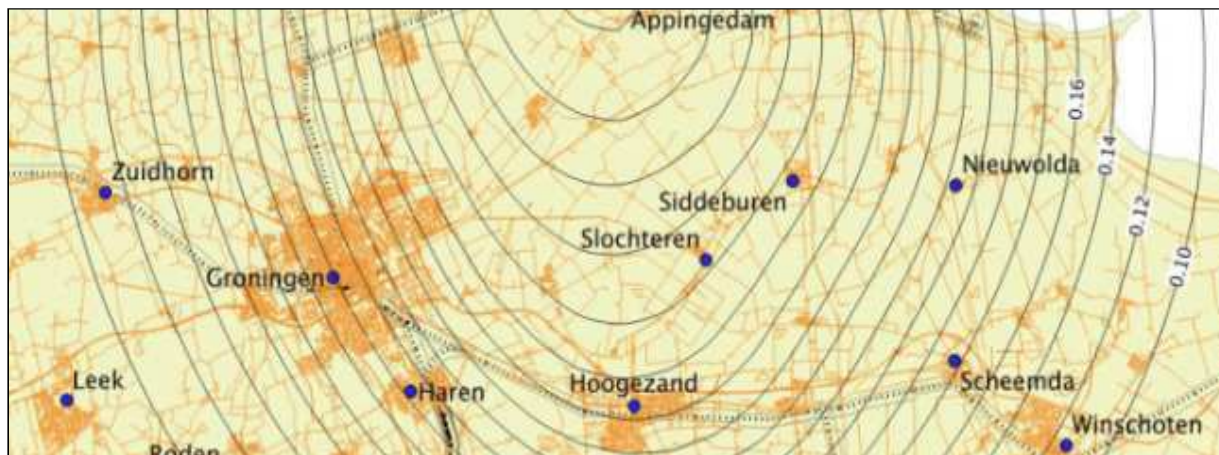
Bestuursakkoord PO-raad en Ministerie van OCW

In juli 2014 sloten de PO-raad en de staatssecretaris van OCW een akkoord waarin o.a. werd afgesproken dat het de bedoeling van partijen is om vanaf 2017 tenminste twee uur en waar mogelijk drie uur in de week lichamelijk onderwijs aan te bieden in het primair onderwijs.

Dit akkoord sluit in grote lijnen aan op het convenant *'bewegen voor kinderen'* dat in 2013 tussen schoolbesturen en de gemeente Groningen werd gesloten. Daarin is afgesproken dat (bij wijze van pilotproject) in de wijken Lewenborg, Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk en Hoogkerk twee uur binnenschools en twee uur buitenschools sport wordt aangeboden aan kinderen in de basisschoolleeftijd. Er wordt met schoolbesturen overlegd op welke manier vervolg kan worden gegeven aan het genoemde convenant en bestuursakkoord. In sommige wijken kan dit leiden tot knelpunten in de beschikbaarheid van gym accommodatie.

5.11 AARDBEVINGSBELEID

De stad Groningen bevindt zich aan de rand van een actief aardbevingsgebied. In de gebieden waar gaswinning plaatsvindt zijn de aardbevingen in de afgelopen jaren zowel in frequentie als in zwaarte toegenomen. Ook de gebouwen binnen de gemeente Groningen zullen hier overlast van ondervinden.

Figuur 1, aardbevingsgebied provincie Groningen

Om de veiligheid zo veel mogelijk te kunnen garanderen moeten we anticiperen op de gevolgen van deze aardbevingen. Zowel **TECHNISCH**, waar bij het gaat over:

- het omgaan met de meldingen¹¹ en het herstellen van aardbevings schade;
- het aanpassen van bestaande bouw zodat deze aardbevingsbestendig wordt;
- het zorgen voor aardbevingsbestendige nieuwbouw.

als **FINANCIEEL**. Het aardbevingsbestendig bouwen en het aanpassen van bestaande bouw zal meer kosten. Bepaald zal moeten worden welke invloed dit heeft op de vaststelling van de bouwkosten ten opzichte van normbedragen. De eventuele meerkosten moeten uit aanvullende middelen vanuit de NAM/ het ministerie, specifiek voor dit gebied, komen. Binnen het onderwijsbudget zijn hiervoor geen middelen beschikbaar.

¹¹ Binnen de gemeente wordt een meldpunt ingericht voor het centraal ontvangen, registreren en afhandelen van ontstane aardbevings schade aan scholen en gemeentelijke gebouwen en objecten.

5.11.1 AARDBEVINGSBESTENDIGE NIEUWBOUW EN AANPASSEN BESTAANDE BOUW

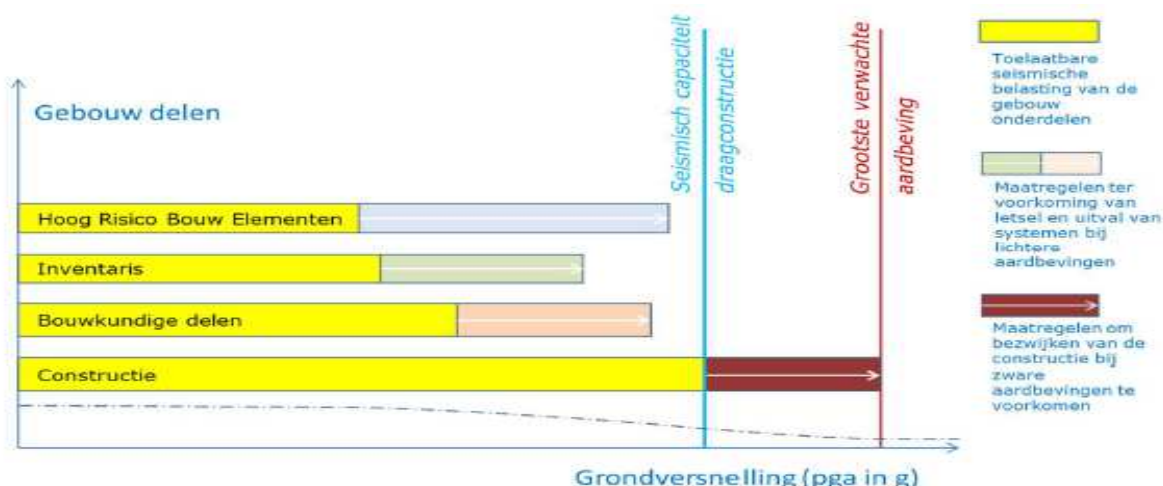
In Nederland geldt wetgeving over hoe er veilig gebouwd moet worden. Aardbevingsbestendigheid is niet opgenomen in de huidige bouwregelgeving. Als gevolg van de aardbevingen verandert dat nu en is er een richtlijn opgesteld. Het opstellen van een definitieve bouwnorm duurt lang, omdat er veel partijen bij betrokken zijn en de impact groot is. Om er echter voor te zorgen dat huizen en gebouwen snel zo stevig en veilig mogelijk zijn, wordt gewerkt met een voorloper van de officiële bouwnorm: de Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR). Deze richtlijn wordt voorlopig gebruikt als basis voor het bouwkundig versterken van woningen en gebouwen.

De NPR wordt gebruikt om ten eerste snel werk te maken van het identificeren van de kwetsbare gebouwen. Vervolgens wordt de norm gebruikt om deze gebouwen meer aardbevingsbestendig te maken waardoor de veiligheid wordt verhoogd.

Begin 2015 heeft de gemeente opdracht gegeven aan adviesbureau ABT om in een quickscan bij alle scholen de aardbevingsrisico's te onderzoeken. Het doel van de eventuele maatregelen hierbij is het risico op letsel tijdens een aardbeving te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Hierbij wordt onderzocht wat een extra risico vormt t.a.v.:

- Inventaris: losse delen in een gebouw, bv kasten en stellingen of armaturen etc.;
- bouwkundige risico's: bv slanke schoorstenen, plafonds, zware gevels, kozijnen, glas, metselwerk etc.;
- constructieve risico's; de draagconstructie van een gebouw.

De wijze waarop uitvoering kan worden gegeven aan de resultaten van de quickscan is nog onderwerp van overleg tussen de Gemeente, het Rijk en de NAM.

Figuur 2, schematisch overzicht QuickScan aardbevingsonderzoek

6 PRIMAIR ONDERWIJS

De stad Groningen telt in totaal 40 reguliere basisscholen verspreid over 55 locaties. De totale capaciteit van het basisonderwijs is in 2014, 83.053 m² bvo¹². Deze basisscholen tellen op 1-10-2014 totaal 12.398 leerlingen. Dit aantal neemt licht toe tot 12.542 aan het einde van deze IHP-periode (2019).

TOTAAL BO GRONINGEN	# locaties 2014	Leerlingenaantal					Beschikbare capaciteit m ² bvo	Ruimtebehoefte			verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte			
		2014	2015	2016	2017	2018		benodigde capaciteit m ² bvo			absoluut m ²	%	absoluut m ²	%
wijk		2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2019	2015	2015	2019	2019	
CENTRUM EN OUDE WIJKEN	16	3.535	3.509	3.573	3.661	3.795	21.776	19.781	21.089	1.995	9%	687	3%	
WEST	11	2.720	2.708	2.691	2.661	2.635	19.428	15.482	15.054	3.946	20%	4.374	23%	
HOOGKERK	4	781	776	756	727	677	5.163	4.528	4.005	635	12%	1.158	22%	
OOST	13	3.062	3.021	3.084	3.127	3.103	20.467	17.402	17.608	3.065	15%	2.859	14%	
ZUID	10	2.300	2.237	2.270	2.313	2.332	14.979	12.769	12.930	2.210	15%	2.049	14%	
Totaal	54	12.398	12.251	12.374	12.489	12.542	81.813	69.962	70.686	11.851	14%	11.127	14%	

Tabel 2, Aantal leerlingen en capaciteit BO, Groningen

Op stedelijk niveau is er sprake van 11.851 m² bvo overcapaciteit, bijna 15 %. Een normatieve overcapaciteit van 10 tot 15 procent vinden wij aanvaardbaar om fluctuaties in de ontwikkeling van aantallen leerlingen op te kunnen vangen. Van deze schijnbare overcapaciteit wordt ook een belangrijk deel verhuurd voor aanpalende onderwijsvoorzieningen als buitenschoolse opvang en dus efficiënt ingezet. Per stadsdeel is hierna een specificatie opgenomen van de leerlingenaantallen en de prognoses voor de toekomst van zowel de leerlingenaantallen als van de huisvestingsbehoefte in m². Hierbij wordt de zelfde indeling gehanteerd als in het voorgaande IHP. We sluiten nagenoeg¹³ aan op de begin 2014 vastgestelde indeling van wijken.

Figuur 3, indeling stadswijken voor het onderwijs in Groningen

¹² Bruto Vloer Oppervlak

¹³ Hoewel Hoogkerk formeel geen stadsdeel is wordt dit vanwege het unieke voedingsgebied wel afzonderlijk behandeld.

6.1 CENTRUM EN OUDE WIJKEN

6.1.1 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

- Vervangende Nieuwbouw Siebe Jan Boumaschool, herontwikkeling Treslinghuislocatie
- Vervangende nieuwbouw Borgmanschool in Ebbingekwartier
- Ingebruikname 'locatie Star Numanstraat' door St. Michaëlschool (locatie st. Franciscus)
- Uitbreiding met twee tijdelijke lokalen Petteflet

6.1.2 RUIMTEANALYSE

De verwachte ruimtebehoefte voor 2015 is vergeleken met de aanwezige capaciteit. De komende jaren stijgt de ruimtebehoefte, als gevolg van een leerlingentoeename, van het basis-onderwijs in Centrum en Oude Wijken licht. De overcapaciteit in 2015 van 1.995 m² neemt hierdoor af tot circa 687 m²

CENTRUM EN OUDE WIJKEN	# locaties 2014	Leerlingenaantal					Beschikbare capaciteit m ² bvo	Ruimtebehoefte			verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte				
		2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2019	absoluut m ²	%	absoluut m ²	%	
naam school															
Borgmanschool (hfd.)	3	479	492	519	524	544	2.835	2.609	2.936	226	8%	-101	-4%		
Borgmanschool (nev.)	1	262	247	248	250	252	1.828	1.518	1.468	310	17%	360	20%		
Karrepad	2	572	556	558	573	598	3.226	3.077	3.208	149	5%	18	1%		
Kleine Wereld	2	226	225	222	227	233	1.977	1.337	1.372	640	32%	605	31%		
Nassauschool	2	494	494	478	476	503	2.536	2.685	2.730	-149	-6%	-194	-8%		
Petteflet	1	406	399	410	420	431	2.086	2.242	2.368	-156	-7%	-282	-14%		
Siebe Jan Bouma	1	142	138	131	126	122	1.246	914	814	332	27%	432	35%		
St. Michaëlschool	1	234	219	230	247	262	1.234	1.377	1.518	-143	-12%	-284	-23%		
Starter	2	462	479	503	527	549	2.655	2.524	2.961	131	5%	-306	-12%		
Widar Vrije School	1	258	260	274	291	301	2.153	1.498	1.714	655	30%	439	20%		
Totaal	16	3.535	3.509	3.573	3.661	3.795	21.776	19.781	21.089	1.995	9%	687	3%		

Tabel 3, Aantal leerlingen en capaciteit BO-Zuid, Groningen

DE BORGMAN SCHOOL en de SIEBE JAN BOUMA SCHOOL hebben een overcapaciteit. Reeds in het vorige IHP is aanzet gegeven voor vervangende huisvesting voor de verouderde monumentale gebouwen die niet geschikt gemaakt kunnen worden aan de huidige eisen. Inmiddels zijn vanaf 2015 middelen beschikbaar gesteld voor de ontwerp bouwplannen voor scholen voor ca. 800 leerlingen in het Ebbingekwartier en in de Oosterparkwijk. De scholen zullen daarmee passend gehuisvest zijn.

Ook DE KLEINE WERELD en de WIDAR VRIJE SCHOOL kennen een overcapaciteit boven de 15% in overleg met de schoolbesturen zal worden gezien of daar al dan niet medegebruik of verhuur mogelijk is.

6.1.3 VOORZIENINGEN 2015 – 2019

6.1.3.1 BORGMANSCHOOL (O2G2)

De **Borgmanschool**ⁱ is gehuisvest op vier locaties in de binnenstad: Jacobijnerstraat, Agricolastraat, nieuwe Kijk in 't Jatstraat en de Warmoesstraat. Hiervan worden de Jacobijner-

straat, Agricolastraat en Kijk in 't Jatstraat vervangen door nieuwbouw op het Ebbingekwartier in 2018. De Warmoesstraat blijft als nevenvestiging.

Vooruitlopend op de nieuwbouw zijn in 2014 de leerlingen van de Agricolastraat 33 tijdelijk gehuisvest op de locatie aan de Vinkestraat. Het pand aan de Agricolastraat is inmiddels door het Werkman College in gebruik genomen.

De locaties aan de Jacobijnerstraat, Kijk in 't Jatstraat en Vinkestraat worden in 2018 overgedragen aan de gemeente Groningen.

De kosten van het onderwijsaandeel in de nieuwbouw bedragen ca. € 4.500.000,- Als voorbereiding voor dit project is het schoolbestuur in 2015 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Daarmee is tevens het voornemen om een nieuwe school te bouwen vastgelegd. Wanneer de plek vrij komt op het Ebbingekwartier vanaf 2016 zal in twee tranches het benodigde budget beschikbaar moeten worden gesteld.

6.1.3.2 KARREPAD (O2G2)

Voor het Karrepadⁱ verwacht het schoolbestuur o.b.v. de eigen prognoses een groei van het leerlingenaantal en daarmee rekent het schoolbestuur erop dat zij in 2019 een tekort van 400 m2 zullen hebben, zij vraagt derhalve uitbreiding ter waarde van € 800.000,- aan voor deze planperiode.

De prognoses van DUO geven echter voornamelijk geen aanleiding om een grote leerlingengroei van 't Karrepad te verwachten. Op basis van die prognoses heeft het schoolgebouw voldoende capaciteit om de leerlingen te huisvesten en verwachten wij dat een uitbreiding in deze planperiode nog niet nodig is.

6.1.3.3 NASSAUSCHOOL (VCOG)

Het schoolbestuurⁱⁱ (VCOG) heeft een analyse gemaakt van de instroom en heeft berekend dat de fysieke maximale capaciteit 568 leerlingen is, meer kunnen niet in de gebouwen. Dit aantal zal bij het huidige (beperkende) beleid bereikt worden in 2017, terwijl zowel volgens de gemeentelijke als ook volgens de eigen berekeningen van de school de maximale groei dan nog niet is bereikt. De VCOG is zich ervan bewust dat op de huidige locaties van de Nassauschool geen uitbreiding meer mogelijk is. Een oplossing kan wellicht gevonden worden door voor deze school op zoek te gaan naar een derde locatie. Gezien de te verwachten leegstand die binnen afzienbare tijd zal ontstaan vanwege de geplande verhuizingen van enkele scholen van O2G2, denkt de VCOG dat dit mogelijkheden biedt.

De gemeente erkent dat op de huidige locaties niet verder kan worden uitgebreid. Indien de groei van de Nassauschool verder aanhoudt en dat leidt tot een vraag voor capaciteitsuit-

breiding, zullen wij inderdaad met het schoolbestuur in overleg treden om te bezien of deze groei in bestaand gemeentelijk vastgoed kan worden opgevangen.

6.1.3.4 PETTEFLET (O2G2)

Door groei van het aantal leerlingen heeft de Petteflet te maken met een capaciteitstekort. Het huidige gebouw is volledig in gebruik. Voor 2015 is een capaciteitsuitbreiding met twee tijdelijke lokalen aangevraagd. Dit is beschikbaar gesteld in de vorm van huurvergoeding. Het schoolbestuur wil graag een permanente uitbreiding van het gebouw met 2 lokalen. De kosten hiervoor bedragen ca. € 500.000,-

Afhankelijk van de verdere groei, zal samen met het schoolbestuur worden gekeken naar verdere, alternatieve uitbreidingsmogelijkheden.

6.1.3.5 SIEBE JAN BOUWMA (O2G2)

De **Siebe Jan Boumaschool** is gevestigd op twee – tegen elkaar gebouwde locaties: Oliemuldersweg (oude gebouw) en “Vensterschool” Oliemuldersweg. De school heeft in 2015 een normatieve overcapaciteit van bijna 30 %. Volgens het schoolbestuur zijn de huidige locaties verouderd. De monumentstatus van het oude gebouw maakt het bovendien moeilijk noodzakelijke aanpassingen voor onderwijskundige vernieuwingen door te voeren. De geplande vervangende nieuwbouw (2018) centraal in de Oosterparkwijk op de Treslinghuis locatie biedt een oplossing om het openbaar basisonderwijs in de toekomst centraal in de wijk goed te huisvesten. Het bouwproject wordt in overleg met Nijestee ontwikkeld.

De geplande nieuwbouw is bedoeld om zowel de leerlingen van de Siebe Jan Boumaschool als ook een deel van de leerlingen van de Borgmanschool (Vinkenstraat) te huisvesten. Daarom wordt een locatie gerealiseerd met een omvang welke vergelijkbaar is met de nieuwbouw voor de Borgmanschool op het Ebbingekwartier. De kosten van het onderwijsdeel in deze nieuwbouw bedragen € 4.500.000,-. Via het programma onderwijshuisvesting 2015 is ook voor dit project het benodigde bouwvoorbereidingsbudget beschikbaar gesteld. Na oplevering van de nieuwbouw zullen de huidige locaties weer worden overgedragen aan de gemeente Groningen.

6.1.3.6 ST. MICHAËL (LOCATIE ST. FRANCISCUS) (KOC)

Via het programma onderwijshuisvesting 2015 is de huisvestingsaanvraag voor ingebruikneming van een deel van het schoolgebouw aan de Star Numanstraat gehonoreerd en aangepast. Deze aanvraag is het gevolg van groei van het aantal leerlingen. Het schoolbestuur verwacht in de periode 2015-2019 dat de school elk jaar met (max) 1 groep zal toenemen. Afhankelijk van de groei van de school is gefaseerd over een aantal jaren een bedrag van ca. € 40.000 per groep nodig om deze voormalige (V)SO locatie om te bouwen tot een volwaar-

dige voorziening voor basisonderwijs. Deze dependance van de Michael school (locatie St. Franciscus aan de Star Numan straat) bied hiervoor voldoende ruimte.

6.1.3.7 STARTER (O2G2)

De Starter is gevestigd in een schoolgebouw aan de Parkweg en is op dit moment te krap gehuisvest. Om die reden zijn eerder middelen beschikbaar gesteld voor een uitbreiding aan de Paterswoldseweg. Deze uitbreiding is gereed maar door noodzakelijke aanpassingen i.v.m. aardbevingen is de oplevering en inhuizing met 1-2 jaar vertraagd. Leerlingen worden tijdelijk gehuisvest in het gebouw aan de Leonard Springerlaan 35.

6.1.3.8 WIDAR VRIJE SCHOOL (VRIJE SCHOOL)

Het schoolbestuurⁱⁱⁱ geeft aan dat de school te maken heeft met een gestaag groeiende belangstelling van nieuwe leerlingen. Gelet op de huidige capaciteit van het schoolgebouw verwachten wij dat de Widar Vrije School voldoende capaciteit heeft om de verwachte groei op te vangen.

6.2 WEST & HOOGKERK

6.2.1 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

- Uitbreiding capaciteit van de Rietwierde
- Oplossingen zoeken voor de te verwachten overcapaciteit in de vensterschool SPT aan de Eikenlaan en de Sterrensteen in de vensterschool Vinkhuizen aan de Siersteenlaan

6.2.2 RUIMTEANALYSE WEST

Ondanks een lichte daling kunnen we het leerlingenaantal van de reguliere basisscholen in dit stadsdeel in de periode 2015-2018 redelijk stabiel noemen.

WEST	# locaties 2014	Leerlingenaantal					Beschikbare capaciteit m ² bvo	Ruimtebehoefte			verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte			
								benodigde capaciteit m ² bvo			absoluut m ²	%	absoluut m ²	%
								2014	2015	2016	2017	2018	2015	2019
Naam school	2014	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2019	2015	2015	2019	2019	
Aquamarijn	2	605	621	670	682	671	3.032	3.243	3.575	-211	-7%	-543	-18%	
Bisschop Bekkerschool	1	229	217	210	208	215	1.613	1.352	1.281	261	16%	332	21%	
De Sterrensteen	2	351	349	330	320	310	3.461	1.966	1.759	1.495	43%	1.702	49%	
Feniks	1	368	372	335	310	286	2.255	2.051	1.639	204	9%	616	27%	
Hoeksteen	1	317	300	290	280	280	1.988	1.795	1.608	193	10%	380	19%	
Meander	1	272	274	297	307	315	2.314	1.568	1.784	746	32%	530	23%	
Pendinghe	1	220	210	192	183	176	2.500	1.307	1.085	1.193	48%	1.415	57%	
Wegwijzer	1	303	301	302	306	318	1.615	1.724	1.800	-109	-7%	-185	-11%	
Zaaier	1	55	64	65	65	64	650	477	522	173	27%	128	20%	
Totaal	11	2.720	2.708	2.691	2.661	2.635	19.428	15.482	15.054	3.946	20%	4.374	23%	

Tabel 4, Aantal leerlingen en capaciteit BO-West, Groningen

De huidige en toekomstige ruimtebehoefte is vergeleken met de aanwezige capaciteit. Stadsdeel West heeft een capaciteit van circa 19.428 m² bvo voor het reguliere basisonderwijs. Op dit moment (2015) is er een ruime normatieve overcapaciteit van 3.946 m² bvo. Een normatieve overcapaciteit tot circa 15 % is aanvaardbaar om fluctuaties in de leerlingenontwikkeling op te kunnen vangen en om onderdak te bieden en verhuur aan kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en voor- en naschoolse opvang.

In de vensterschool SPT (Selwerd / Paddepoel / Tuinwijk) is door de sterke daling van het aantal leerlingen van DE PENDINGHE een stevige overcapaciteit ontstaan. In deze vensterschool zijn alle vensterschool functies al geïntegreerd gehuisvest. Een deel van de leegstand kan worden ingevuld langs de lijnen van het passend onderwijs. Voor een andere deel zullen wij in overleg met het schoolbestuur en de andere vensterschool deelnemers zoeken naar alternatieve invullingmogelijkheden.

Ook de basisscholen in Vinkhuizen: **STERRENSTEEN** (op de locaties: Siersteenlaan in de vensterschool en de voormalige Annie M.G. Schmidtschool aan de Radiumstraat) en de **HOEKSTEEN** (locatie Siersteenlaan in de Vensterschool) kennen door de terugloop van leerlingenaantallen in de wijk een relatief hoog leegstandspercentage. Dat percentage is vooral geconcentreerd bij de locatie van De Sterrensteen aan de Siersteenlaan.

De groei zit vooral in de wijk Reitdiep. Daar zijn in het gebouw De Rietwierde twee scholen gehuisvest. Dat zijn de MEANDER en een dislocatie van de AQUAMARIJN. De behoefte aan huisvesting van extra groepen in De Rietwierde zal de komende jaren toenemen als gevolg van de groei van het aantal leerlingen in de wijk. In het schoolgebouw waarin de Feniks en de hoofdvestiging van de Aquamarijn zijn gehuisvest, is de komende jaren voldoende capaciteit beschikbaar. Wij verwachten dat in dit gebouw in de toekomst mogelijk zelfs ruimte kan ontstaan voor de huisvesting van aanvullende voorzieningen zoals kinderopvang. Een deel kan ook worden gebruikt als “overloop capaciteit” in de piekperiode van het Reitdiep. De huisvestingsbehoefte in de oude wijken loopt gestaag terug. Daar zal bij sommige scholen meer leegstand ontstaan.

6.2.3 RUIMTEANALYSE HOOGKERK

HOOGKERK	# locaties 2014	Leerlingenaantal					Beschikbare capaciteit m ² bvo	Ruimtebehoefte		verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte			
										benodigde capaciteit m ² bvo		absoluut m ²	%
								2014	2014	2015	2016	2017	2018
Naam school													
Anne Frank	2	266	262	248	232	208	1.911	1.538	1.246	373	20%	665	35%
Ploeg	1	395	395	392	380	357	2.202	2.187	1.996	15	1%	206	9%
Rehoboth	1	120	119	116	115	112	1.050	804	763	246	23%	287	27%
Totaal	4	781	776	756	727	677	5.163	4.528	4.005	635	12%	1.158	22%

Tabel 5, Aantal leerlingen en capaciteit BO-Hoogkerk, Groningen

Hoewel Hoogkerk formeel geen stadsdeel is, wordt het hier afzonderlijk beschreven vanwege het bijzondere karakter van het voedingsgebied van de scholen. De leerlingen voor de scholen in deze wijk komen nagenoeg alleen uit Hoogkerk.

Het leerlingenaantal van de reguliere basisscholen in stadsdeel Hoogkerk daalt in de periode tot 2018 met circa 100 leerlingen. In de prognoses wordt rekening gehouden met een stabiele verdeling van de belangstellingspercentages per school. Hiermee laten de prognoses per school geen grote verschuivingen in leerlingenaantallen zien.

De ruimtebehoefte in 2015 is vergeleken met de huidige capaciteit. Stadsdeel Hoogkerk heeft een capaciteit van 5.163 m² bvo. De huidige ruimtebehoefte ligt een stuk lager waardoor in 2018 sprake is van overcapaciteit van 1.158 m² bvo, 22%. Een deel van deze overcapaciteit wordt ingezet voor aan onderwijs gerelateerde activiteiten.

In Hoogkerk zijn drie basisscholen. In het verleden is uitbreiding voor de Anne Frankschool gerealiseerd in samenwerking met de woningbouwcorporatie in Hoogkerk. Een aantal groepen van deze school is gehuisvest in het schooldeel van het wooncomplex Leihof, aan de C. Jetsesstraat. Ook is in voorgaande jaren de huisvestingscapaciteit van de Ploeg met een uitbreiding van de Vensterschool Hoogkerk op niveau gebracht.

6.2.4 VOORZIENINGEN 2015 – 2019

6.2.4.1 AQUAMARIJN (VCOG)

De Aquamarijn is gehuisvest op twee locaties, namelijk in het gebouw de Rietwierde (Wijk Reitdiep) aan de Slenk 2 en in de Gravenburgschool aan de Maressiusstraat 22.

Aquamarijn locatie Gravenburg¹¹:

Op de locatie Gravenburg wordt het schooljaar 2014-2015 de personeelskamer ingericht als leslokaal. De VCOG is in gesprek met O2G2 om van de Feniks twee lokalen te “huren”, omdat de Feniks enige leegstand heeft.

Aquamarijn locatie Reitdiep:

Op de locatie Reitdiep start de school het schooljaar 2014-2015 met 8 groepen in 8 lokalen. De personeelskamer wordt als instroomlokaal (kleuters) gebruikt. Ondanks de vier nieuwe lokalen die recent zijn bijgebouwd groeit de school door. Het schoolbestuur verwacht dat de ruimtebehoefte de komende jaren met één lokaal per jaar zal groeien.

De gemeente kiest er deze planperiode voor om, naast de reeds toegekende uitbreiding met semipermanente lokalen in overleg met het schoolbestuur na te gaan of een semipermanente dependance/ dislocatie in Reitdiep (voor een gebruikperiode tussen de 5 en 15 jaar) een mogelijkheid is. De piek (< 5 jaar) in de leerlingenaantallen zullen moeten worden opgevangen in bestaande capaciteit in aangrenzende wijken. Zie hiervoor ook de opmerking gemaakt bij de Meander.

6.2.4.2 BISSCHOP BEKKERSSCHOOL (KOC)

Het schoolbestuur vindt dat, zoals al in het IHP 2012-2015 is opgenomen, de Bisschop Bekkersschool in de komende IHP periode voor renovatie, aanpassing of vervangende nieuwbouw in aanmerking dient te komen. De school is gehuisvest in een gebouw daterend uit de jaren '60 van de vorige eeuw. Het schoolbestuur vindt dat de knelpunten in functionaliteit niet met eenvoudige maatregelen zijn op te lossen.

De gemeente heeft begrip voor de wensen van het schoolbestuur om de functionaliteit en kwaliteit van het gebouw te willen verbeteren maar kan onder de huidige wetgeving helaas geen middelen beschikbaar stellen voor renovatie en aanpassing van de bisschop Bekkersschool. Mogelijk zijn er voor de Bisschop Bekkersschool kansen om hun wensen uit voeren in het kader van de overgangsregeling, zie paragraaf 5.2.

6.2.4.3 DE STERRENSTEEN (O2G2)

De Sterrensteen is een fusieschool ontstaan uit De Vlint en de A.M.G. Schmidtschool en is gevestigd in de Vensterschool Vinkuizen (onderbouw) en in de locatie aan de Radiumstraat 2 (bovenbouw) in de voormalige Annie M.G. Schmidt school.

De prognoses voor de Sterrensteen laten op korte termijn (2018) een verdere daling met circa 40 leerlingen zien. Hierdoor ontstaat er een totale overcapaciteit van circa 1.702 m2 BVO in 2018. Als dat een langdurige ontwikkeling blijkt te zijn zal het schoolbestuur moeten nadenken over de toekomst van deze locaties.

6.2.4.4 DE FENIKS (O2G2)

OBS De Feniks is samen met de CBS Aquamarijn in een nieuw gebouw in Gravenburg gehuisvest, we verwachten dat beide scholen de komende jaren voldoende ruimte hebben. De ontwikkeling van de woningbouw in de omgeving is hierbij een bepalende factor. Wat de gemeente betreft kan de leegstand die mogelijk op enige termijn ontstaat in Gravenburg worden ingezet om een tekort aan huisvesting elders in een aangrenzende wijk (Reitdiep) ontstaat mee op te vangen.

6.2.4.5 HOEKSTEEN (VCOG)

De Hoeksteen is gevestigd in de Vensterschool Vinkhuizen. De prognoses laten ook voor de Hoeksteen op korte termijn (2018) een dalend leerlingenaantal zien waardoor er in dat jaar sprake is van een overcapaciteit in deze school van circa 380 m2 bvo.

6.2.4.6 MEANDER (O2G2)

De Meanderⁱ is een 'nieuwe' school in de wijk Reitdiep. De school gebruikt het gebouw "Rietwierde" gezamenlijk met andere gebruikers (Aquamarijn/ buitenschoolse opvang). De school zal de komende jaren groeien. In die groei zit ook een niet onaanzienlijke component "belangstelling vanuit de omliggende wijken". In die wijken zien we nu al of op enige termijn juist leegstand van onderwijsvoorzieningen ontstaan.

De prognose geeft aan dat het aantal leerlingen in tussen 2016 en 2022 fors toeneemt. De omvang en snelheid van deze toename is deels afhankelijk van de realisatie van woningbouwprogramma's in Reitdiep en in de omliggende wijken. Wanneer deze niet of in een lager tempo wordt gerealiseerd, zal de groei minder explosief zijn of een andere fasering kennen.

De gemeente kiest er deze planperiode voor om naast de reeds toegekende uitbreiding met semipermanente lokalen, in overleg met het schoolbestuur van de Meander en het bestuur van de Aquamarijn, na te gaan of een semipermanente dependance/ dislocatie voor beide scholen in Reitdiep (voor een gebruikperiode tussen de 5 en 15 jaar) een mogelijkheid is. De piek (< 5 jaar) in de leerlingenaantallen zal moeten worden opgevangen in bestaande capaciteit in aangrenzende wijken.

6.2.4.7 PENDINGHE (O2G2)

Is gevestigd in de Vensterschool SPT. Nog steeds laten de leerlingenprognoses een fors dalende trend zien, waardoor een aanzienlijke overcapaciteit is ontstaan. Verminderd onderwijs gebruik kan ervoor zorgen dat een deel van de accommodatie anders ingezet kan worden. (soc. domein, VO of een dislocatie van een andere basisschool). De gemeente gaat hierover in overleg met de diverse stakeholders.

6.2.4.8 VENSTERSCHOOL VINKHUIZEN

In de Vensterschool Vinkhuizen aan de Siersteenlaan zorgt de negatieve trend van de leerlingenontwikkeling van zowel De Sterrensteen (O2G2) als De Hoeksteen (VCOG) dat er normatief gezien veel leegstand ontstaat binnen de Vensterschool. Met beide schoolbesturen en de andere gebruikers zal daarom worden overlegd over een passende invulling hiervoor.

6.2.4.9 WEGWIJZER (VCOG)

De Wegwijzer aan de Prunusstraat ondervindt een gestage groei in leerlingen. Momenteel is er sprake van een te kort aan ruimte. Samen met het schoolbestuur gaan we onderzoeken hoe we dit ruimtegebrek kunnen oplossen.

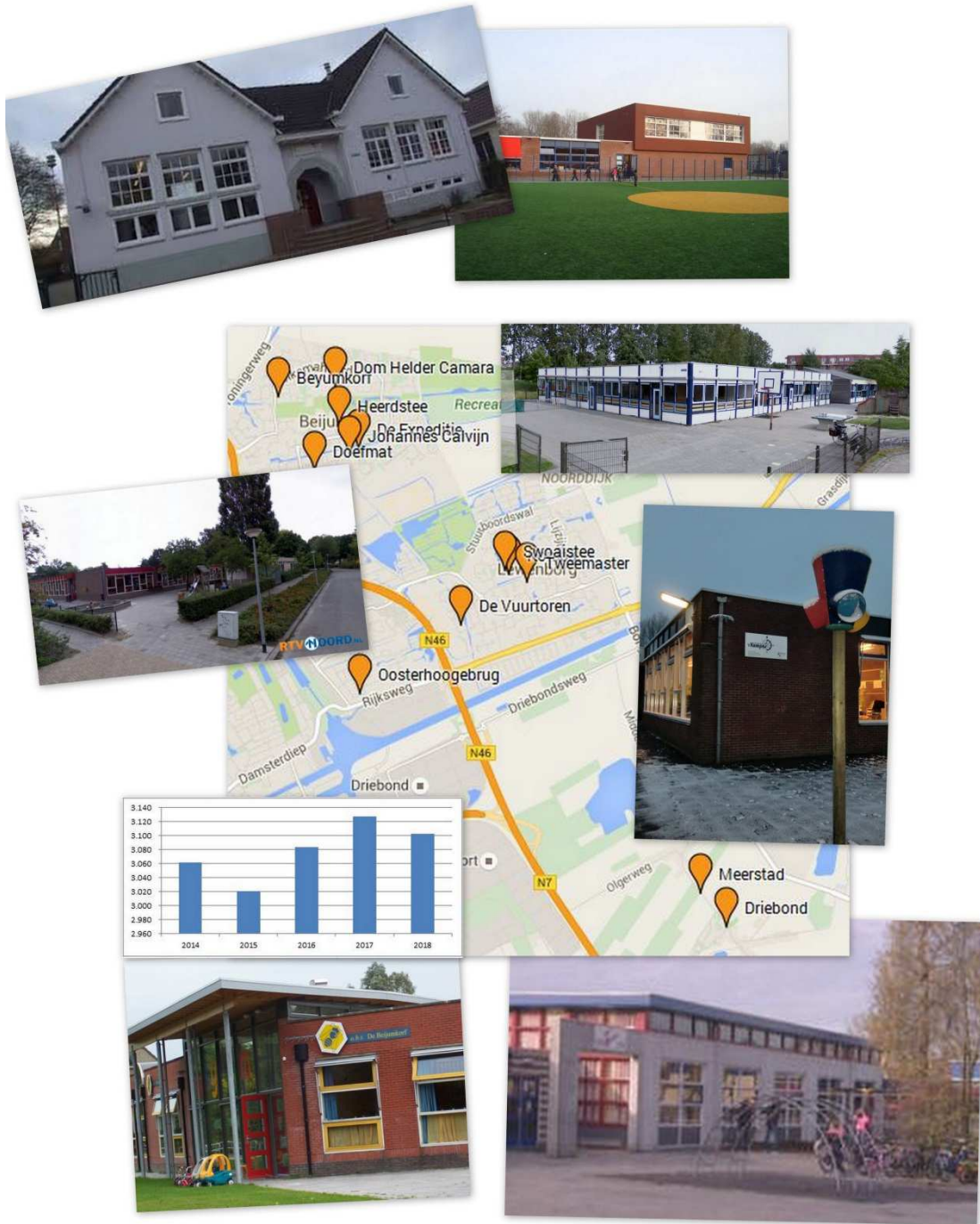
6.2.4.10 ANNE FRANK (VCOG, HOOGKERK)

Het schoolbestuur verwacht voor de Anne Frankschool geen bijzondere ontwikkelingen. Wel zijn onlangs de noodlokalen bij deze school verwijderd, waarmee een groot deel van de overcapaciteit wordt opgeheven. De prognoses van DUO geven een daling van het leerlingenaantal aan, waardoor er in 2018 naar verwachting een overcapaciteit zal ontstaan.

6.2.4.11 REHOBOTH (NOORDER BASIS, HOOGKERK)

De leerlingen van deze school komen voornamelijk uit Hoogkerk. De verwachting van het schoolbestuur is dat de school stabiel zal blijven. De Rehoboth is gehuisvest in een traditioneel jaren '60 gebouw, dat volgens het schoolbestuur de nodige functionele beperkingen met zich mee brengt voor het aanbieden van modern onderwijs en vraagt daarom vervangende nieuwbouw aan. Ondanks dat wij begrip hebben voor deze wensen, ontbreekt volgens ons deze planperiode de bouwtechnische noodzaak om over te gaan tot vervangende nieuwbouw voor de Rehoboth.

6.3 OOST

6.3.1 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

- Driebond in Engelbert voorlopig handhaven in afwachting van ontwikkelingen Meerstad;
- Afhankelijk van ontwikkelingen, nieuwbouw voor Oosterhogebrugschool en gymzaal.

6.3.2 RUIMTEANALYSE

Het leerlingenaantal van de reguliere basisscholen in stadsdeel Oost blijft in de periode 2015-2018 redelijk stabiel. De beschikbare capaciteit in Oost betreft 20.467 m² bvo. De ruimtebehoefte voor 2015 bedraagt circa 17.400 m² bvo en voor 2018 circa 17.600 m² bvo. Op dit moment is sprake van een overcapaciteit van 15 %. Dit percentage ligt op de aanvaardbare grens van 10 tot 15 %. De overcapaciteit zal in 2018 naar verwachting weer iets zijn afgenomen.

OOST	# locaties 2014	Leerlingenaantal					Beschikbare capaciteit m ² bvo	Ruimtebehoefte			verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte			
		2014	2015	2016	2017	2018		benodigde capaciteit m ² bvo	2015	2019	absoluut m ²	%	absoluut m ²	%
Beijumkorf	2	520	510	519	520	501	3.507	2.816	2.720	691	20%	787	22%	
De Vuurtoren	1	225	198	184	175	165	1.328	1.332	1.030	-4	0%	298	22%	
Dom Helder Camara	1	374	351	375	391	405	2.889	2.081	2.237	808	28%	652	23%	
Driebond	3	147	153	150	145	135	1.124	939	879	185	16%	245	22%	
Expeditie	1	149	146	150	150	150	1.370	949	955	421	31%	416	30%	
Heerdestede	1	212	201	190	182	172	1.593	1.266	1.065	327	21%	528	33%	
Joh. Calvijn	1	178	178	184	196	195	1.228	1.095	1.181	133	11%	47	4%	
Kompas	1	253	251	281	306	328	1.340	1.473	1.850	-133	-10%	-510	-38%	
Oosterhogebrugschool	1	400	400	410	411	402	2.392	2.212	2.222	180	8%	170	7%	
Swoaistee	1	604	633	641	651	650	3.696	3.238	3.470	458	12%	227	6%	
Totaal	13	3.062	3.021	3.084	3.127	3.103	20.467	17.402	17.608	3.065	15%	2.859	14%	

Tabel 6, Aantal leerlingen en capaciteit BO-Oost, Groningen

6.3.3 VOORZIENINGEN 2015 – 2019

6.3.3.1 BEIJUMKORF (O2G2)

De Beijumkorfⁱ is gehuisvest op twee locaties in de wijk Beijum: de Fultsemaheerd en de Jaltadaheerd. De locatie aan de Fultsemaheerd ligt dicht bij een van de andere O2G2 scholen namelijk de Expeditie aan de Wibenaheerd. Om voor een betere spreiding van de openbare scholen in de wijk te komen en de toestroom van leerlingen uit de buurt richting de Expeditie te bevorderen, wil het schoolbestuur er voor kiezen om de instroom voor de Beijumkorf in de komende jaren te verleggen naar de locatie aan de Jaltadaheerd in 2016. Daarnaast is het doel de toestroom van leerlingen uit de wijk naar de Expeditie te bevorderen. Door een afname van de aanwas van de jongste groepen, kan de locatie aan de Fultsemaheerd volgens het schoolbestuur wellicht al aan het eind van de IHP-periode in 2019 worden gesloten. Voorwaarde daarvoor is wel dat een uitbreiding van het schoolgebouw aan de Jaltadaheerd met 300m² wordt gerealiseerd. Investering ca € 600.000,-

Er is geen technische noodzaak om de locatie aan de Fultsemaheerd te sluiten. Afstoten van de dislocatie is wat de gemeente betreft pas aan de orde als het leerlingenaantal daar aanleiding toe geeft. Het gebouw kan daarom in gebruik blijven totdat alle leerlingen kunnen worden gehuisvest in het hoofdgebouw aan de Jaltadaheerd. Er geen noodzaak/aanleiding om te investeren in een uitbreiding zolang de dislocatie nog adequaat voor de opvang van de leerlingen kan worden gebruikt.

6.3.3.2 DE VUURTOREN(O2G2)

De Vuurtoren is een fusieschool, gehuisvest in het oude gebouw van de Catamaran. De school heeft permanente uitbreiding toegekend gekregen, deze wordt in 2015/2016 gerealiseerd. Daarmee is de school passend gehuisvest.

6.3.3.3 EXPEDITIE (O2G2)

Voor De Expeditieⁱ, een fusie van Montessorischool de Dijk en de Doefmat, wordt door het schoolbestuur een groei van het leerlingenaantal verwacht wanneer zij met locaties in dit stadsdeel gaat schuiven. O2G2 wil daarom een uitbreiding van de school aan de Wibenaheerd in permanente bouw met een investeringsniveau van ca € 900.000 te bekostigen door de gemeente.

De expeditie heeft op dit moment echter een leerlingenaantal dat ruimschoots kan worden gehuisvest in het gebouw. Met het huidige prognosebeeld verwachten wij geen grootschalige toename van leerlingen en is de huidige capaciteit in deze planperiode voldoende. Wellicht is het mogelijk om de bestaande ruimte beter te benutten als het beleid van het schoolbestuur m.b.t. Beijumkorf en Expeditie vorm krijgt.

6.3.3.4 DRIEBOND (O2G2)

Voor de Driebondⁱ is een huisvestingsplan in ontwikkeling in verband met de komst van de wijk Meerstad. Hierbij wordt gekeken naar de korte en de langere termijn. Op korte termijn (2016) is de wens van het schoolbestuur om de leerlingen te huisvesten op de locatie aan de Engelberterweg en de locatie aan de Woldweg af te stoten. Hiervoor is tijdelijk huisvesting aan de Engelberterweg voor 100 leerlingen van 600 m² noodzakelijk. Uitgaande van plaatsing, huur en verwijdering van een tijdelijke voorziening bedragen de kosten € 400.000,-.

Wij hebben met het schoolbestuur de afspraak gemaakt om het huidige gebouw voorlopig overeind te houden en op termijn nieuwbouw te plegen in Meerstad. Wij verwachten dat van nieuwbouw de komende periode geen sprake zal zijn.

6.3.3.5 ONTWIKKELINGEN MEERSTAD

In de planning voor Meerstad is de bouw van één brede school meegenomen. Deze voorziening met onder meer een openbare basisschool, ressorterend onder het openbaar schoolbestuur in Slochteren, voor- en naschoolse voorzieningen wordt onder aansturing van de Gemeenschappelijke Regeling gebouwd in de gemeente Slochteren. Afhankelijk van de fasering in de realisatie van Meerstad zullen meerdere scholen worden ontwikkeld. Echter de ontwikkeling van Meerstad stagneert. Wij verwachten op basis van het huidige beeld van de fasering, dat de bouw van een tweede en/of derde school in dit gebied niet aan de orde zal zijn in deze planperiode.

Met eventuele extra uitgaven vanuit Groningen voor de bouw van de nu voorziene brede school is in het financiële beeld behorend bij dit IHP geen rekening gehouden. Eventuele bijdragen vanuit Groningen worden gezien als areaaluitbreiding, waarvoor afzonderlijk aanvullende dekking is gereserveerd.

Een groeiverwachting voor deze school vinden wij reëel; echter niet nu of op korte termijn, maar voor de periode na 2018, als in de nabijheid van de beide huidige locaties nieuwbouw ontwikkeling van voldoende omvang voor Meerstad verder van de grond komt. De omvang van de groei is ook sterk afhankelijk van de belangstelling voor de in Meerstad nieuw te ontwikkelen openbare basisschool in de brede School (waarin de Driebond nu niet participeert). De mate van groei daarna kunnen we nog onvoldoende overzien, omdat die samenhangt met de fasering en situering van woningbouw in Meerstad en de belangstellingsverdeling ten opzichte van de nieuwe brede School.

Wij verwachten die groei in de huidige IHP-periode dus nog niet. De omvang van de vervangende nieuwbouw voor de Driebond kan daarom op dit moment niet goed worden vastgesteld. Een directe noodzaak om het bestaande gebouw om technische redenen te vervangen is evenmin aan de orde. Voor vervangende nieuwbouw is binnen de huidige IHP-periode onvoldoende aanleiding / noodzaak en deze hebben we daarom ook niet meegenomen in de prioriteiten voor deze periode.

6.3.3.6 KOMPAS (VCOG)

De school is, na een aantal jaren woekeren met de beschikbare ruimte verhuisd van het gebouw aan de Kiel naar schoolgebouw aan de Valreep. Na een grondige opknappbeurt voldoet dit gebouw aan de eisen van 'fris en duurzaam'. In dat schoolgebouw zal het Kompas voldoende ruimte hebben en zelfs nog iets kunnen groeien.

6.3.3.7 OOSTERHOOGEBRUG-SCHOOL (O2G2)

De gemeente Groningen is bezig met planontwikkeling voor de wijk Oosterhoogebrug op de plek waar nu de Oosterhoogebrugschool staat. Het is denkbaar dat in dat kader de school

moet worden verplaatst naar een andere locatie in de wijk Oosterhoogebrug. Dat betekent nieuwbouw voor de school en een gymzaal. Uitgaande van een schoolgrootte van 400 leerlingen is voor de bouw van het onderwijsdeel een investering nodig van ca. € 4.500.000,-. Daarnaast moet nog rekening worden gehouden met € 1.000.000,- voor een nieuwe gymzaal. De dekking van deze investering zal grotendeels binnen en uit de opbrengsten van deze planontwikkeling worden gevonden. Aanvullend zal daarnaast bekostiging ten laste van het budget voor onderwijshuisvesting nodig zijn.

6.3.3.8 SWOAISTEE (O2G2)

Het schoolbestuur stelt dat de Swoaistee heeft te maken met een capaciteitstekort. Dit heeft deels te maken met een toename van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren. Daarnaast wordt ook de komende jaren groei verwacht. Bij uitvoering van de oppervlaktemeting volgens NEN2580 in 2014 blijkt dat de berekende bvo lager is dan het vastgestelde BVO bij de verzelfstandiging van O2G2. Hierover is inmiddels overleg gevoerd met het schoolbestuur en is extra capaciteit beschikbaar gesteld in het naastliggende schoolgebouw, waarin eerder Het Kompas was gehuisvest.

6.4 ZUID

6.4.1 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

- Nieuwbouw Tamarisk;
- Aanvullende tijdelijke huisvesting GSV in gebouw Hora Siccama singel
- Nieuwe huisvesting internationaal basisonderwijs

6.4.2 RUIMTEANALYSE

ZUID	# locaties 2014	Leerlingenaantal					Beschikbare capaciteit m ² bvo	Ruimtebehoefte		verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte			
		2014	2015	2016	2017	2018		benodigde capaciteit m ² bvo	2015	2019	absoluut m ²	%	absoluut m ²
Naam school	2014	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2019	2015	2015	2019	2019
Boerhaave	2	386	392	395	394	391	2.861	2.142	2.167	719	25%	694	24%
Bredero	1	364	359	368	376	378	2.020	2.031	2.101	-11	-1%	-81	-4%
GSV	1	697	659	666	680	680	3.246	3.706	3.620	-460	-14%	-374	-12%
Haydn	2	527	519	540	561	582	3.226	2.851	3.127	375	12%	99	3%
Tamarisk	3	218	204	196	196	194	2.678	1.297	1.176	1.381	52%	1.502	56%
Triangel	1	108	104	105	106	107	948	743	738	205	22%	210	22%
Totaal	10	2.300	2.237	2.270	2.313	2.332	14.979	12.769	12.930	2.210	15%	2.049	14%

Tabel 7, Aantal leerlingen en capaciteit BO-Zuid, Groningen

Het totale leerlingenaantal van de reguliere basisscholen in stadsdeel Zuid groeit in de periode 2015-2018 licht. De ruimtebehoefte in het totaal redelijk stabiel. Wel zal sprake zijn van fluctuaties per school.

De verwachte ruimtebehoefte voor 2015 is vergeleken met de aanwezige capaciteit. Momenteel heeft stadsdeel Zuid capaciteit van 14.479 m² bvo voor het reguliere basisonderwijs. Voor wat de overcapaciteit in m² bvo betreft, geeft de Tamarisk verdeeld over drie locaties de grootste afwijking ten opzichte van het algemene beeld. Vanwege de geplande nieuwbouw voor de Tamarisk zal een deel van die overcapaciteit verdwijnen. Bij Boerhaave en Triangel is ook sprake van overcapaciteit hoger dan 15 procent.

6.4.3 VOORZIENINGEN 2015-2019

6.4.3.1 BREDERO (O2G2)

Het schoolbestuur geeft aan dat De Brederoschool¹ volgens haar eigen prognose de komende jaren te maken krijgt met een groei van het aantal leerlingen. In 2018 wordt een groei verwacht van 40 tot 50 leerlingen, tot een totaal van 410. Hierdoor ontstaat een capaciteitstekort van 250 m², aldus het schoolbestuur. Het schoolbestuur vraagt de gemeente € 504.000,- beschikbaar te stellen voor uitbreiding.

Ook de DUO-prognoses geven een groei aan voor de Brederoschool, maar niet in die mate dat er een groot capaciteitstekort ontstaat binnen deze planperiode. Op dit moment houden wij geen rekening met het beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van een uitbreiding van de school.

6.4.3.2 GRONINGSE SCHOOLVERENIGING (GSV)

Het schoolbestuur^{iv} van de GSV constateert dat er veel vraag is naar de vormen van onderwijs die zij bieden en heeft besloten om de grote wachtlijst (> 300) die zij hebben gefaseerd op de school toe te laten. De drie afdelingen die de school kent (hoogbegaafden-onderwijs, tweetalig onderwijs en internationaal onderwijs) groeien alle drie, daarom verwacht het schoolbestuur een uitbreiding nodig te hebben van totaal 9 tot 11 lokalen. Het bestuur wil door verschuiving, deze aangevraagde uitbreiding toe wijzen aan de internationale afdeling en biedt daarmee aan de gemeente Groningen een extra profileringskans. Dat betekent nieuwbouw voor het internationaal onderwijs.

De prognoses van de DUO houden geen rekening met het gefaseerd in laten stromen van de kinderen die nu op de wachtlijst van de GSV staan. Het bestuur constateert dan ook duidelijke afwijkingen in de aantallen tussen de prognoses van de DUO en haar eigen prognoses. Om in de planperiode 2016-2019 ruimte te bieden aan de groei van de school en omdat de huidige locatie van de GSV geen enkele gelegenheid meer biedt om te kunnen uitbreiden, stelt de gemeente Groningen het schoolgebouw aan de Hora Siccamasingel beschikbaar om de groei te kunnen opvangen. Vanaf 2016 zullen daar tenminste 5 groepen zijn gehuisvest.

Met het bestuur van de GSV wordt het overleg over een permanente huisvestingsoplossing voor het internationaal onderwijs de komende periode voortgezet.

6.4.3.3 HAYDNSCHOOL (O2G2)

Heeft in de vorige planperiode nieuwbouw gekregen. Het nieuwe gebouw werd in februari 2014 opgeleverd. Op basis van de DUO-prognoses lijkt er tegen het einde van deze planperiode een capaciteitstekort te ontstaan, als dat zich inderdaad voordoet, dan zullen wij samen met schoolbestuur naar een passende oplossing zoeken.

6.4.3.4 TAMARISK (VCOG)

De Tamarisk is op dit moment gehuisvest op drie locaties. Er is in het vorige IHP al besloten tot nieuwbouw als onderdeel van een MFA met sport- en andere voorzieningen op de kop van de Vondellaan de plek van de oude sporthal. De locatie aan de Canadalaan blijft overigens bestaan, de overige twee (Van Ketwich Verschuurlaan en Coendersweg) zullen weer aan de gemeente worden overgedragen. Het gebouw aan de Coendersweg zal ter beschikking worden gesteld als aanvullende huisvesting voor het aan dat terrein grenzende Zernike-College.

6.4.3.5 TRIANGEL (NOORDER BASIS)

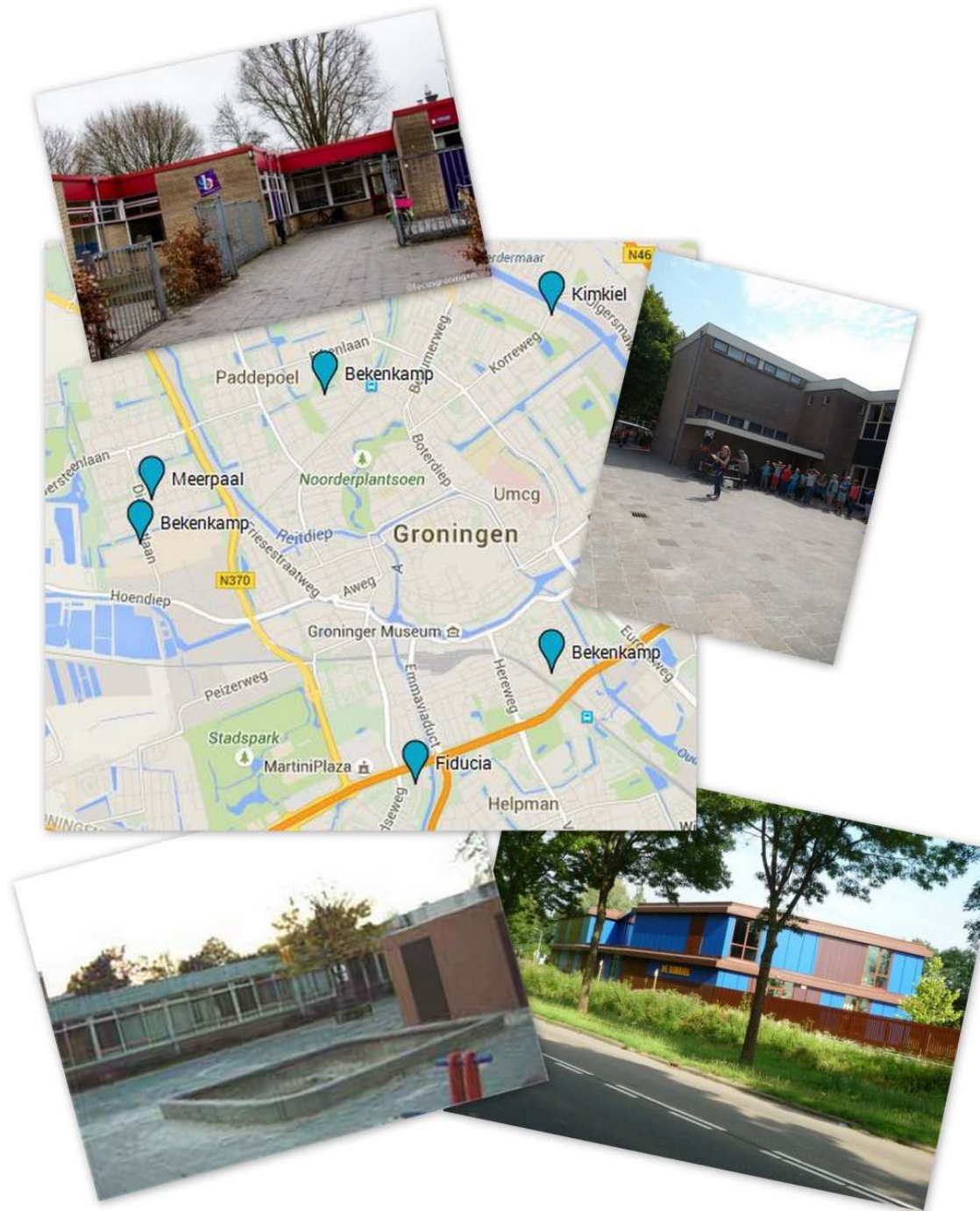
De verwachting van het schoolbestuur^v is dat de school stabiel zal blijven en/of licht zal gaan groeien naar circa 150 leerlingen. De school heeft een wijk-overstijgende functie. De leerlingen komen uit verschillende wijken van de stad.

Het gebouw dateert grotendeels uit de jaren zestig en kent daardoor volgens het schoolbestuur vele functionele beperkingen voor het geven van modern, adaptief onderwijs. Daarom vraagt het schoolbestuur voor deze planperiode vervangende nieuwbouw t.b.v. de Triangel aan voor 110 – 120 leerlingen.

Naast deze aanvraag wil het schoolbestuur graag met de gemeente in gesprek om samen te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor andere huisvesting

Volgens ons ontbreekt deze planperiode de bouwtechnische noodzaak om over te gaan tot vervangende nieuwbouw voor de Triangel.

6.5 SPECIAAL BASISONDERWIJS - SBO

6.5.1 RUIMTEANALYSE

Het speciaal basisonderwijs is op stedelijk niveau in beeld gebracht

De stad Groningen heeft vier scholen voor speciaal basisonderwijs gehuisvest in zes gebouwen. Het ingezette rijksbeleid is erop gericht zoveel mogelijk leerlingen naar het regulier onderwijs te laten gaan (passend onderwijs). Voor het SBO zijn voor deze planperiode geen leerlingenprognoses opgesteld, dit omdat de ontwikkelingen rond passend onderwijs naar onze mening niet zijn te voorspellen. We worden bevestigd in deze gedachte door het gegeven dat, tegen de verwachting in, het leerlingenaantal momenteel circa 120 hoger ligt dan de vorige prognoses aangaven. Hierdoor is het dus ook niet mogelijk om een goede inschatting te maken van de toekomstige ruimtebehoefte van deze scholen.

SBO	# locaties 2014	leerlingen aantal	beschikbare capaciteit m ² bvo	benodigde capaciteit m ² bvo	verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte	
					absoluut m ²	%
Naam school	2014	2014	2014	2015	2015	2015
Bekenkamp Hoofdvestiging	1	136	1.054	1.250	-196	-19%
Bekenkamp Travertijnstraat	1	31	910	478	432	47%
Bekenkamp Wilgenlaan	1	87	980	889	91	9%
Fiducia	1	177	1.495	177	1318	88%
Kimkiel	1	176	1.444	1.544	-100	-7%
Meerpaal	1	81	1.213	845	368	30%
	6	688	7.096	5.183	1.913	27%

Tabel 8, Aantal leerlingen en capaciteit SBO, Groningen

6.5.2 VOORZIENINGEN 2015-2019

6.5.2.1 BEKENKAMP (O2G2)

De Bekenkampschool telt momenteel drie vestigingen; aan de Blekerslaan, de Wilgenlaan en de Travertijnstraat. De locatie aan de Travertijnstraat wordt in 2015 af gestoten en beschikbaar gesteld aan het Reitdiep College (nu nog Simon van Hasselt). De SBO-leerlingen worden gehuisvest binnen de andere twee locaties van het SBO en de W.A. van Lieflandschool. O2G2 is verder bezig met de ontwikkeling van een masterplan voor het SBO en het VSO in Groningen en Haren.

6.5.2.2 KIMKIEL (SCSOG)

De Kimkiel is de afgelopen planperiode veel harder gegroeid dan de prognoses aangaven (+50 leerlingen). De school had een omvangrijke overcapaciteit. In het programma 2016 worden hiervoor de middelen toegekend voor één noodlokaal. Als de groei aanhoudt zal er

met het schoolbestuur moeten worden gekeken naar verdere mogelijkheden voor uitbreiding.

6.5.2.3 MEERPAAL (VGSOG)

Voor de Meerpaal is het bestaande gebouw aan de Koperstraat in de vorige planperiode opgeknapt en aangepast aan de eisen die nu voor SBO nodig zijn. Op het eerste gezicht lijkt er voor deze school een ruim capaciteitsoverschot te zijn. Daarvan is geen sprake, omdat deze school samen met de Steiger (ZMLK) is gehuisvest in één gebouw aan de Koperstraat. De overcapaciteit van De Meerpaal wordt gebruikt voor De Steiger (zie hiervoor ook het volgende hoofdstuk over het speciaal onderwijs).

6.5.2.4 FIDUCIA SCHOOL (SCSOG)

De Fiducia school is de afgelopen tijd ook harder gegroeid dan verwacht. Het capaciteitstekort dat hierdoor is ontstaan wordt opgevangen door een deel van de leerlingen te huisvesten in het schoolgebouw aan de Canadalaan.

6.6 (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS -VSO

6.6.1 BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN

- W.A. van Lieflandschool beëindigt gebruik gebouw Bessemoerstraat
- Gebouw aan de Van Heemskerckstraat langer in gebruik bij RENN4

6.6.2 RUIMTEANALYSE

Het (voortgezet) speciaal onderwijs heeft een stedelijk en vaak zelfs een regionaal georiënteerd karakter en wordt daarom op stedelijk niveau behandeld in dit hoofdstuk.

Er zijn in onze stad 11 schoolgebouwen waar 1.235 leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen volgen. De beschikbare capaciteit is ruim toereikend om al deze leerlingen te huisvesten.

SBO	# locaties 2014	leerlingen aantal	beschikbare capaciteit m ² bvo	benodigde capaciteit m ² bvo	verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte	
					absoluut m ²	%
Naam School	2014	2014	2014	2015	absoluut	%
Dr. J. de Graaf	1	206	1.670	2.793	-1.123	-67%
Erasmus	1	64	1.091	465	626	57%
Heemskerck	1	64	862	1.000	-138	-16%
Prof. Bladergroen	1	193	3.357	2.092	1.265	38%
Steiger	1	44	712	1.185	-473	-66%
T.H. Hart de Ruyter	1	153	2.575	2.050	525	20%
Tine Marcus	1	162	3.356	1.613	1.743	52%
W.A. van Liefland	3	220	4.451	2.123	2.328	52%
Wingerd	1	129	2.470	1.375	1.095	44%
	11	1235	20.544	14.696	5.848	28%

Tabel 9, Aantal leerlingen en capaciteit SBO, Groningen

Zoals eerder aangehaald zijn er voor het (voortgezet) speciaal onderwijs geen leerlingenprognoses voor handen. Dit mede omdat de ontwikkelingen rond passend onderwijs naar onze mening moeilijk zijn te voorspellen. Het is zeer goed mogelijk, dat het aantal leerlingen op de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs veel sterker terugloopt, of oploopt zoals in het SBO, dan uit de cijfers naar voren komt. Ook kan het betekenen, dat groepen leerlingen wel in de prognoses mee worden gerekend in de omvang van een school voor speciaal onderwijs, maar in het kader van “passend onderwijs” later worden gehuisvest in het regulier basis- of voortgezet onderwijs.

6.6.3 VOORZIENINGEN 2015-2019

In de vorige plan periode zijn de nodige investeringen gedaan t.b.v. nieuwbouw van het Diamant college en De Wingerd. Het schoolbestuur van de O2G2 is bezig met het ontwikkelen een masterplan VSO voor Groningen en Haren.

6.6.3.1 WINGERD (SCSOG)

Voor de Wingerd is in 2013 nieuwbouw opgeleverd en daarmee is voorzien in goede huisvesting.

6.6.3.2 W.A. VAN LIEFLAND (O2G2)

De W.A. van Liefland is gehuisvest aan de Paterswoldseweg en de Bessemoerstraat. Richtinggevend in het Masterplan van het schoolbestuur (O2G2) zal het afstoten van de locatie aan de Bessemoerstraat zijn. Het gebouw aan de Paterswoldseweg blijft in gebruik.

6.6.3.3 STEIGER (VGSOG)

Op het oog heeft de Steiger (712 m² bvo - ZMLK) veel te weinig ruimte. Daarvan is echter in de praktijk geen sprake, omdat deze school samen met de Meerpaal (1.213 m² bvo - SBO) gebruik maakt van de aan de eisen van de tijd aangepaste schoollocatie aan de Koperstraat (totaal 1.925 m² bvo). De capaciteit van het gebouw aan de Koperstraat is toereikend voor de huisvesting van het SBO en de ZMLK-school.

6.6.3.4 DR. J. DE GRAAFSCHOOL (KENTALIS)

Het schoolbestuur constateert verschillen in de ontwikkeling van het aantal leerlingen tussen deze locatie en de Tine Marcusschool. Hoewel de totale huisvestingscapaciteit in gezamenlijkheid met de Tine Marcusschool voldoende lijkt om eventuele fluctuaties in leerlingenaantallen op te kunnen vangen betreft het hier twee ver uit elkaar liggende scholen waarvan de ene SO is en de ander VSO. Het schoolbestuur wil daarom in gesprek met de gemeente kijken welke mogelijkheden er zijn, om de leerlingen ook in de toekomst goed te kunnen huisvesten.

6.6.3.5 TINE MARCUSSCHOOL (KENTALIS)

Zie § 6.6.3.4

6.6.3.6 DIAMANT COLLEGE (RENN4)

In december 2014 is er voor de RENN4 VSO scholen een nieuw gebouw opgeleverd aan de Diamantlaan (ca. 3.914 m² bvo incl. sport). Ten tijde van het ontwerp was het de bedoeling dat drie locaties van RENN4 (Erasmus, Van Heemskerck en Th. Hart de Ruyter) daarin op zouden gaan. In de zomer 2014 hebben zich echter zoveel nieuwe leerlingen aangemeld, dat met het schoolbestuur is overeengekomen om de voormalige Erasmus school (locatie aan de Van Heemskerckstraat) nog 5 jaar open te houden.

6.6.3.7 PROF. BLADERGROEN (RENN4)

Het schoolbestuur (Renn4)^{vi} geeft aan de locatie 'Donderslaan' als locatie voor de lange termijn te zien. Men is van mening dat dit gebouw aan renovatie toe is en ziet mogelijkheden voor het nemen van meer duurzaamheidsmaatregelen. Op die manier wil het schoolbestuur de levensduur van het gebouw verlengen. Te verwachten kosten € 1,6 miljoen.

De gemeente heeft begrip voor de wensen van het schoolbestuur om de functionaliteit en kwaliteit van het gebouw te willen verbeteren maar kan onder de huidige wetgeving geen middelen beschikbaar stellen voor renovatie en aanpassing van de Prof. Bladergroenschool. Mogelijk ontstaan er voor de Prof. Bladergroenschool kansen om hun wensen uit voeren in het kader van de 'overgangsregeling'.

7 VOORTGEZET ONDERWIJS

The collage features several photographs of educational institutions in Groningen, including a traditional brick building, a modern circular building with a green facade, a large brick school building, a modern school building with a blue facade, a school building with a blue sign, a school building with a blue facade, a school building with a blue facade, and a school building with a blue facade. A bar chart shows data for 2025 and 2030. A map of Groningen shows the locations of various schools and colleges, including Reitdiep College, CSG, Chr. SGM Groningen, Heyerdahl College, Roring College, Raedinius Gymnasium, Werkman College, and others.

Year	Value
2025	12,400
2030	12,200

7.1 RUIMTEANALYSE

Het voortgezet onderwijs heeft een wijk overstijgende en vaak ook regionale functie en wordt daarom op stedelijk niveau in dit hoofdstuk in beeld gebracht. In de stad zijn tien scholen voor voortgezet onderwijs gehuisvest op 28 door de gemeente bekostigde locaties.

Het voortgezet onderwijs ontvangt in de lump-sum vergoeding rechtstreeks de middelen van het rijk en is zelfstandig verantwoordelijk voor de instandhouding, het onderhoud, het moderniseren en aanpassen van de VO-gebouwen aan de eisen van de tijd, nieuwe onderwijskundige inzichten etc. Schoolbesturen zijn dus met de rijksmiddelen zelf verantwoordelijk zijn voor het op peil houden van de kwaliteit en de functionaliteit van de gebouwen van het voortgezet onderwijs. Gemeente en schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding op basis van bijvoorbeeld groeiende leerlingenaantallen (bij aanvullende huisvestingsbehoefte > 10 procent) en ook voor vervangende nieuwbouw voor (technisch) verouderde schoolgebouwen

Voor het voortgezet onderwijs in de gemeente Groningen, is voor de ruimteanalyse gebruik gemaakt van DUO¹⁴ en andere prognosedata.

Voortgezet Onderwijs	# locaties	leerlingenaantal			beschikbare capaciteit m ² bvo	benodigde capaciteit m ² bvo	verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte			verschil beschikbaar t.o.v. ruimtebehoefte	
		2014	2018	2025			2014	2015	2018	2015	absoluut
Naam school	2014	2014	2018	2025	2014	2015	2018	2015	2015	2018	2018
Bolster (praktijkschool)	1	291	263	233	3.407	490	4.029	2.917	86%	-622	-18%
Chr. Scholengemeenschap Gron.	4	2.661	2.708	2.432	26.773	18.017	17.977	8.756	33%	8.796	33%
Gomarus College	2	2.137	2.070	1.864	14.829	16.978	16.978	-2.149	-14%	-2.149	-14%
Heyerdahl College	2	155	176	162	1.562	2.186	2.186	-624	-40%	-624	-40%
Parcival Vrije School	3	658	678	603	5.932	5.010	5.010	922	16%	922	16%
Preadinius-gymnasium	2	969	962	956	6.283	6.759	6.759	-476	-8%	-476	-8%
Reitdiep College	3	1.672	1.639	1.692	11.939	12.324	12.324	-385	-3%	-385	-3%
Werkman College	6	2.348	2.512	2.470	19.648	15.955	15.955	3.693	19%	3.693	19%
Willem Lodewijk Gymnasium	1	716	736	720	5.406	5.258	5.258	148	3%	148	3%
Zernike College	4	1.391	1.387	1.326	10.483	11.474	11.474	-991	-9%	-991	-9%
	28	12.998	13.131	12.458	106.262	94.451	97.950	12.802	12%	9.303	9%

Tabel 10, Aantal leerlingen en capaciteit VO, Groningen

De prognoses geven tot 2025 een daling in het aantal leerlingen de orde van grootte van 5 procent. De daling wordt vooral veroorzaakt door verminderde instroom van leerlingen van buiten de stad en zal bij gelijk blijvende belangstellingspercentages voor de verschillende scholen en denominaties gelijkmatig verdeeld zijn over de VO-scholen. Wellicht krijgen scholen met een wat sterker regionaal karakter in een wat sterkere mate te maken met de daling van het aantal leerlingen in de regio.

¹⁴ DUO = Dienst Uitvoering Onderwijs

7.2 VOORZIENINGEN 2015-2019

7.2.1 REITDIEP COLLEGE (O2G2)

Het Reitdiep College is gevestigd op drie locaties in de stad Groningen.

Op de locatie **KAMERLINGH ONNES** is de functionaliteit van het gebouw en het binnenklimaat verbeterd.

De **LEON VAN GELDER** heeft te maken met een toename van het aantal leerlingen op de locatie. De verwachting is dat er op korte termijn 3 leslokalen nodig zijn om deze groei op te vangen. Deze lokalen moeten worden gevonden binnen de capaciteit van de totale school. Er is geen recht op uitbreiding omdat de totale capaciteit van het Reitdiep College voldoende is.

De locatie **SIMON VAN HASSELT** aan de Heesterpoort verhuist in 2015/2016 naar de Travertijnstraat. Het gebruik van het pand aan de Heesterpoort door het Reitdiep College wordt beëindigd, maar blijft wel als VO-locatie in gebruik als huisvesting voor de ISK¹⁵ van het Werkman College voor het onderwijs aan asielzoekersleerlingen. Het gebouw aan de Travertijnstraat wordt geschikt gemaakt voor het geven van VO-onderwijs. Naast verbouw vindt ook uitbreiding van de capaciteit plaats. Daarvoor zijn in de vorige planperiode de gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld.

7.2.2 WERKMAN COLLEGE (O2G2)

Het Werkman College is in 2010 ontstaan uit een fusie van het Rölling College en het H.N. Werkman College en gevestigd op drie locaties in het centrum en het noordoosten van Groningen:

- Nieuwe Sint Jansstraat (Stadslyceum);
- Kluiverboom (VMBO / Heyerdal College);
- Melisseweg (Dalton).

Het schoolbestuur kiest er voor om het onderwijs op een andere manier in te richten voor het versterken van de onderwijskwaliteiten, heldere profilering en het streven naar financieel gezonde positie. In die gedachte bestaat het Werkman college in de toekomst uit VMBO, Havo / VWO, Topsporttalentschool en een ISK. Daarmee is er een huisvestingsvraag ontstaan. De ISK van het Werkman College wordt in de toekomst gehuisvest in het monumentale schoolgebouw aan de Heesterpoort.

¹⁵ Internationale Schakel Klas

7.2.2.1 HET STADSLYCEUM –(O2G2) NIEUWE ST JANSSTRAAT

Het STADSLYCEUM is de vestiging voor Havo en VWO. Er wordt sinds 2014 ook gebruik gemaakt van de voormalige Borgmanschool aan de Agricolastraat. De capaciteit van de school is maximaal 1.250 leerlingen. Met de huidige panden zijn de leerlingen passend gehuisvest. Wel is volgens het schoolbestuurⁱ sprake van de noodzaak het hoofdgebouw geschikt te maken voor verlengd toekomstig gebruik / renovatie. De kosten hiervoor worden geschat op ca. € 2.400.000,-. De kosten hiervan komen volledig voor rekening van het schoolbestuur.

7.2.2.2 DE KLUIVERBOOM

In het Noordoosten van de stad is in 2011-2012 een nieuw schoolgebouw ‘DE KLUIVERBOOM’^{vii} in gebruik genomen dat nu onderdak biedt aan het VMBO van het Wessel Gansfortcollege (CSG) en het Werkman College (O2G2). Ook is er een vleugel gebouwd voor het Heyerdahl College (O2G2).

Zowel de CSG al de O2G2 zijn bezig met een herbezinning op de configuratie van het VO. De huisvesting van zowel het Werkman College als het Wesselgansfort College wordt daarbij onder de loep genomen en het gebruik van de locatie Kluiverboom zal in deze bezinning ook betrokken zijn. Deze verkenningen zijn nu nog onvoldoende in beeld om op basis daarvan de huisvestingsconsequenties te beschrijven. Deze consequenties worden mee genomen in de update van dit IHP in 2017.

7.2.3 ZERNIKE COLLEGE GRONINGEN (O2G2)

Binnen het Zernike college zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting gaandeⁱ. Ook zijn eerder de locaties aan de Van Iddekingeweg en de Vondellaan aangekocht voor onder meer de huisvesting van de van het NoorderPoort College overgenomen leerlingen VMBO.

Op de Helperbrink is in 2014 gestart met de voorbereiding van de uitbreiding van de locatie ter vervanging van de huurlocatie aan de Van Houtenlaan. De gemeente heeft in 2014 een budget van € 1.600.000,- beschikbaar gesteld in het IHP 2011-2015. Door de aardbevingsproblematiek is dit project vertraagd.

Daarnaast loopt een onderzoek naar de huisvesting van de leerlingen van Groningen-zuid, hiervoor wordt een masterplan opgesteld, waarin een advies wordt uitgebracht over het samenvoegen en-/ of afstoten van de locaties op korte en langere termijn. Momenteel werkt het schoolbestuur aan dit masterplan. De effecten van dit masterplan en de vertaling ervan voor de huisvesting zijn op dit moment niet helder. Indien mogelijk zullen we in de eerst komende update van dit IHP de huisvesting technische consequenties in beeld brengen.

7.2.4 GOMARUS COLLEGE (GSG)

De Gereformeerde Scholengemeenschap Groningen (GSG) beschikt over twee locaties:

- De scholen campus aan het Vondelpad
- De nevenvestiging aan de Magnoliastraat

Vondelpad^{viii}

GSG streeft op de locaties Vondelpad 1 en 3 naar vervangende nieuwbouw. Voor deze vervangende nieuwbouw worden de kosten door het schoolbestuur geraamd op circa € 14 miljoen euro.

Naar onze mening voldoen de gebouwen van het Gomarus College zowel onderwijskundig als bouwtechnisch. Wij zien op dit moment geen noodzaak om voor het Gomarus College (gedeeltelijk) vervangende nieuwbouw te realiseren. De middelen voor aanpassing van gebouwen ontvangt het schoolbestuur rechtstreeks van het Rijk, gewenste aanpassingen zal het schoolbestuur dan ook zelf moeten bekostigen. Zie ook 5.4 voor de voorwaarden voor eventuele vervangende nieuwbouw.

Magnoliastraat^{viii}

Voor de planontwikkeling aan de Magnoliastraat is een rapportage ontwikkeld met een onderbouwing van de plannen. De totale investeringskosten bedragen 2,9 miljoen euro. Sinds 2015 ontvangt het schoolbestuur voor aanpassing en onderhoud rechtstreeks van het Rijk de daarvoor benodigde budgetten. De genoemde kosten komen derhalve voor rekening van het schoolbestuur.

Volgens ons beschikt het Gomarus College op lange termijn over voldoende capaciteit in deze locaties.

7.2.5 WESSEL GANSFORT EN AUGUSTINUS COLLEGE (CSG)

Het Wessel Gansfort College heeft twee locaties: Heerdenpad en Kluiverboom. Het Augustinus College heeft twee locaties: Admiraal de Ruyterlaan en de Diamantlaan.

Evenals het openbaar onderwijs beraadt het bestuur van het CSG zich op de configuratie van het Voortgezet Onderwijs. De effecten van dit onderzoek en de vertaling ervan voor de huisvesting zijn op dit moment niet helder. Indien mogelijk zullen we in de eerst komende update van dit IHP de huisvesting technische consequenties in beeld brengen.

7.2.6 PARCIVAL VRIJE SCHOOL (VRIJE SCHOOL NOORD EN OOST)

De school groeit harder dan de prognoses de afgelopen jaren hebben aangegeven. Daardoor is een capaciteitstekort ontstaan, zowel in lokalencapaciteit als in ruimte voor lichamelijke oefening. Het bestuur vindt dat de huidige gebouwen verouderd en kostbaar in de exploita-

tie zijn en zou bij voorkeur willen kiezen voor integrale nieuwbouw, ook renovatie van de bestaande locaties is een optie.

In het programma 2015 is al op de ruimtevraag geanticipeerd en de benodigde extra capaciteit (en middelen om die voor het onderwijs geschikt te maken) beschikbaar gesteld in het schoolgebouw aan de Reggestraat.

Vanuit bouwtechnisch oogpunt is het realiseren van vervangende nieuwbouw naar onze mening niet aan de orde. Zoals eerder opgemerkt ontvangt het schoolbestuur zelf de middelen van het rijk om aanpassingen en groot onderhoud aan het gebouw uit te voeren. Voor die voorzieningen zal in deze planperiode dan ook geen budget worden gereserveerd.

Het capaciteitsprobleem voor het lichamelijk onderwijs achten wij wel degelijk nijpend. Daarom is in 2015 een gymaccommodatie van het Noorderpoort College overgenomen en wordt deze aangepast door het Parcival College. De middelen daarvoor worden op basis van het al vastgestelde programma onderwijshuisvesting 2015 beschikbaar gesteld.

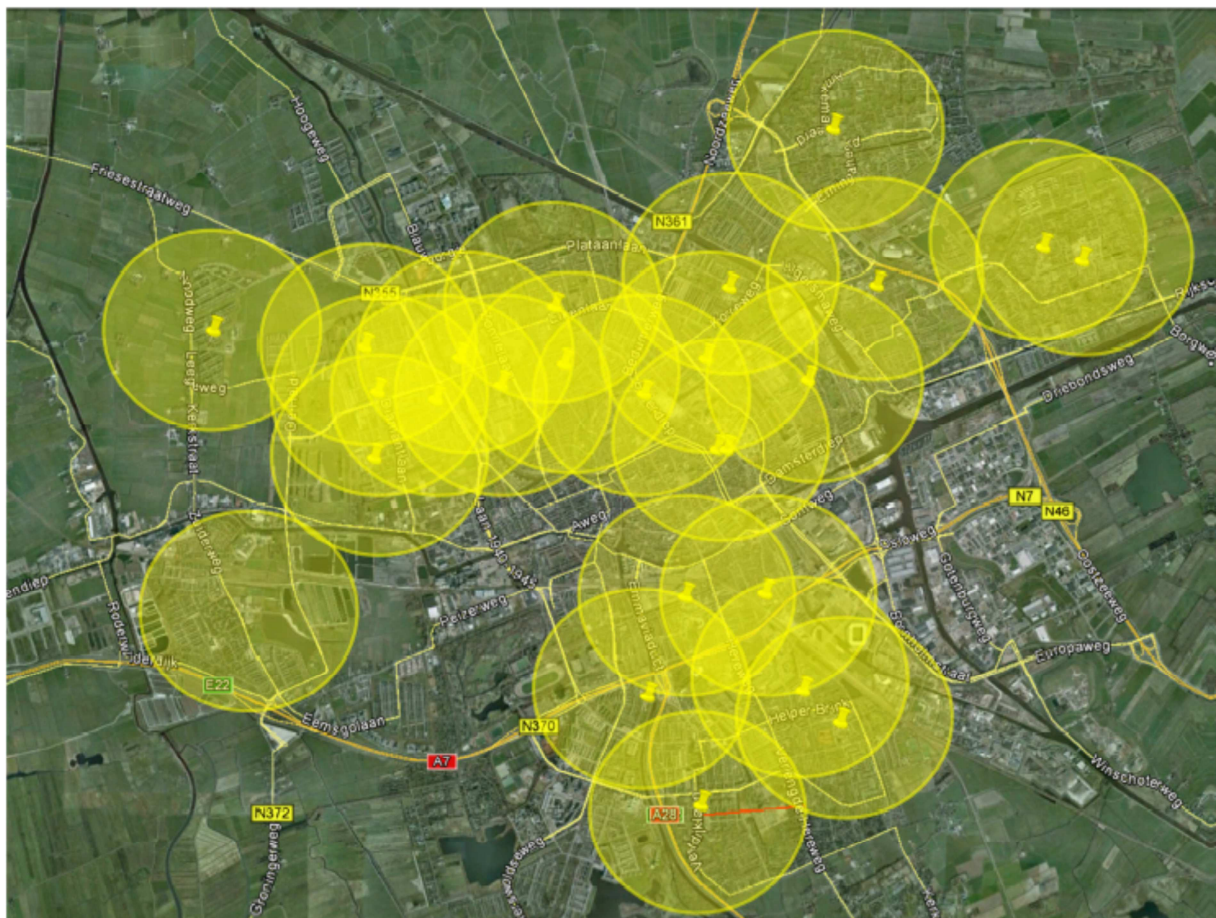
7.2.7 WILLEM LODEWIJK GYMNASIUM (WLG)

In het jaar 2007 heeft het Willem Lodewijk Gymnasium in de vorm van voorfinanciering een uitbreiding van 899 m² gerealiseerd. Destijds had de school nog geen recht op vergoeding volgens de cijfermatige tabellen van de verordening, omdat het gebouw (formeel) in die periode voldoende bruto vloeroppervlak had voor het toenmalige leerlingenaantal.

De laatste jaren is het leerlingenaantal van de school dusdanig gegroeid zodat het recht op bekostiging van de eerder door het schoolbestuur voorgefinancierde uitbreiding is ontstaan. Daarom wordt dat via het programma onderwijshuisvesting 2015 beschikbaar gesteld.^{ix} Het Willem Lodewijk Gymnasium beschikt daarmee nu over voldoende door de gemeente bekostigde capaciteit.

8 GYMNASIEKACCOMMODATIES

Zoals in de visie (§ 5.10) al staat vermeld, gaat de gemeente Groningen voor de omvang en de spreiding van de gymcapaciteit uit van 120% van de wettelijk vastgestelde klokurenbehoefte van basisscholen. Hierbij geldt een beschikbare capaciteit in een week van 26 klokuren voor het primair onderwijs en 40 klokuren voor het voortgezet onderwijs. Daarnaast is het streven dat voor elke basisschool binnen een straal van één kilometer hemelsbreed een gymaccommodatie beschikbaar is. Wettelijk ligt dit op twee kilometer. Op onderstaande Figuur 4 worden de gymnastiekaccommodaties t.b.v. het primair onderwijs met daaromheen een straal van 1 kilometer weergegeven. Hieruit concluderen we dat voor alle basisscholen een gymzaal op acceptabele afstand beschikbaar is.

Figuur 4, Gymzalen t.b.v. primair onderwijs met 1 km straal

Leerlingen in het VO zijn mobieler en daarvoor worden dan ook ruimere afstandscriteria gehanteerd. Hoewel geen harde norm wordt voor deze scholen beleidsmatig uitgegaan van een straal van twee kilometer hemelsbreed.

8.1 BEWEGINGSONDERWIJS P.O.

Tabel 11 geeft de behoefte aan klokuren gymnastiek voor het primair onderwijs weer. Deze behoefte is normatief vastgesteld en gebaseerd op de leerlingentelling 2014 (bepalend voor schooljaar '15 – '16) . Met de huidige klokurenbehoefte en de al in het beleid opgenomen oplossingen als achtergrond, worden op de langere termijn geen capaciteitsproblemen verwacht voor het primair onderwijs.

Stadsdeel	aantal locaties	beschikbare capaciteit (uur)	huidige norm			120% norm		
			behoefte (uur)	verschil t.o.v. cap. (uur)	%	behoefte (uur)	verschil t.o.v. cap. (uur)	%
Centrum - Oude wijken	7	182	153	29	16%	184	-2	-1%
Noord West	9	234	144	90	38%	173	61	26%
Oost	8	208	132	76	37%	158	50	24%
Zuid	4	104	102	2	2%	122	-18	-18%
Hoogkerk	2	52	32	20	38%	38	14	26%
Totaal	30	780	563	-112,6	26%	675,6	104	12%

Tabel 11, klokuren gymnastiek PO

Op stedelijk niveau is er binnen de geldende normen voldoende capaciteit beschikbaar voor het geven van lichamelijk onderwijs. Binnen het gevoerde beleid is het nodig dat voor 120% van de genormeerde behoefte aan lichamelijk onderwijs capaciteit aanwezig is in de gymzalen voor het primair onderwijs. Dat lijkt grotendeels te passen.

Echter in stadsdeel zuid is er sprake van een knelpunt, dat was in de vorige planperiode voorzien. Daarom hebben we geanticipeerd door in de planning twee gymzalen op te nemen aan de Vondellaan, tegelijk met de nieuwbouw voor de Tamarisk. Middelen hiervoor zijn in het vorige IHP beschikbaar gesteld. Met de realisatie van deze twee gymzalen is het knelpunt in Zuid opgelost en is er ook daar sprake 22% ruimte.

Binnen stadsdeel Centrum en oude wijken kan de krapte goed worden opgelost door ook gebruik te maken van VO sport of andere beschikbare accommodaties.

In Oosterhoogebrug dient De Schakel als accommodatie voor bewegingsonderwijs voor de Oosterhoogebrugschool. Als in verband met de wijkontwikkeling wordt besloten dit gymlokaal af te breken zal in de nabijheid van de school een nieuwe gymzaal moeten worden gebouwd, kosten ca. 1 miljoen. Zie ook § 6.3.3.7.

8.2 BEWEGINGSONDERWIJS (V.)S.O.

Het speciaal onderwijs beschikt veelal over bij de scholen gesitueerde accommodaties. Soms geïntegreerd in schoolgebouwen (voorbeeld: W.A. van Lieflandschool locaties: Paterswoldseweg en Bessemoerstraat), soms ook in de onmiddellijke nabijheid (voorbeeld RENN4 sporthal de Brug aan de Donderslaan). Uit de inventarisatie is voor het speciaal onderwijs voldoende capaciteit beschikbaar gebleken en er zijn geen knelpunten naar voren gekomen.

8.3 BEWEGINGSONDERWIJS V.O.

Ten behoeve van de vervangende nieuwbouw van een school sporthal voor het Gomarus College heeft de gemeente Groningen via het programma 2015 middelen beschikbaar gesteld. Daarmee en met een eigen bijdrage kan het schoolbestuur een nieuwe schoolsporthal met drie zaaldelen bouwen. De nieuwe schoolsporthal wordt buiten schooltijd ook beschikbaar gesteld aan andere gebruikers.

Ook voor het Parcival College (zie § 7.2.6) wordt een bestaande accommodatie verbouwd en daarna door de school in gebruik genomen.

9 FINANCIËN

De gemeenten ontvangen van het Rijk middelen voor onderwijshuisvesting als onderdeel van de algemene uitkering in het gemeentefonds. Hierin zijn twee kortingen doorgevoerd:

1. Vanaf 2015 heeft het Rijk op landelijk niveau hierin een korting van 256 mln¹⁶. doorgevoerd. Dat is ca 15 % van het vergoedingsniveau. Deze korting op het gemeentefonds is grotendeels overgeheveld via de lumpsumvergoeding aan de schoolbesturen. Deze lumpsum is een vergoeding die de scholen voor de exploitatie en personeel ontvangen. Dit bedrag mag door de schoolbesturen worden aangewend voor onderhoud en verbetering van schoolgebouwen, maar ook voor overige exploitatie en eventuele personele kosten.

Deze korting vanuit het gemeente fonds heeft geen invloed op de onderwijshuisvesting begroting richting de scholen.

2. Daarnaast heeft een tweede uitname plaatsgevonden in verband met de doordecentralisatie van onderhoud en aanpassing van PO-gebouwen. Deze uitname betekende voor Groningen een korting van 2,1 mln. Deze korting van 2,1 miljoen is 0,4 miljoen meer dan de afgelopen jaren gemiddeld aan vergoedingen voor onderhoud en aanpassing (namelijk 1,7 miljoen) aan de PO-besturen werd vergoed.

Schoolbesturen ontvangen door deze veranderingen in de financiering van de instandhouding van de schoolgebouwen PO/SO/VO en op basis van de recente doordecentralisatie van onderhoud en aanpassing PO/SO nu rechtstreeks van het rijk alle middelen voor onderhoud, renovatie en aanpassing van schoolgebouwen. Hiermee zijn ze inhoudelijk en financieel verantwoordelijk geworden

Door de genoemde korting komt de financiële ruimte - om ten laste van het resterende budget te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht (nieuwbouw, uitbreiding, 1^e inrichting, schade en herstel constructieve gebreken, verzekering, gym onderwijs e.d.) - onder druk.

Om aan onze zorgplicht te kunnen blijven voldoen, om de in dit IHP voorgenomen investeringen te kunnen blijven bekostigen en om de reguliere uitgaven, voor dekking van de lasten van eerdere investeringen te kunnen doen hebben we besloten extra middelen vrij te maken om deze korting (deels) te compenseren. Op basis van de voorjaarsbrief 2015¹⁷ heeft de

¹⁶ Een algemene korting van € 256 miljoen uit het gemeentefond van middelen die daarin zijn toegerekend aan onderwijshuisvesting maar daar niet aan worden uitgegeven. Deze middelen worden overgeheveld naar de scholen in de lumpsum t.b.v. huisvesting. Motie Van Haersma Buma (Kamerstuk 33 000, nr 12)

¹⁷ Kenmerk 4997442, d.d.: 28-5-15, besproken in de raad in het voorjaarsdebat van 1-7-2015

raad besloten: “...om de huidige kwaliteit van de onderwijshuisvesting te kunnen blijven handhaven stellen we structureel 200 duizend euro beschikbaar aan extra beleidsmiddelen. Het resterende tekort dient te worden opgevangen binnen de intensiveringsmiddelen voor het thema ‘Leren’ die structureel beschikbaar zijn gesteld bij de begroting 2015...”. Met de daarmee beschikbare middelen voor 2016 en volgende jaren kan uitvoering worden gegeven aan de lopende verplichtingen en nieuwe voorzieningen, zoals aangegeven in Tabel 13. Fluctuaties in het uitgavenniveau voor de regulier jaarlijks terugkerende uitgaven kunnen worden opgevangen ten laste van de voorziening onderwijshuisvesting

Wel constateren we dat de beschikbare ruimte om te investeren in nieuwe voorzieningen steeds verder onder druk komt te staan. Een toenemend aandeel van het beschikbare budget wordt in beslag genomen door niet of nauwelijks beïnvloedbare structurele lasten, namelijk de kapitaal- en rentelasten van eerdere investeringen. Daarom is ook in dit IHP zichtbaar gemaakt dat stevige financiële sturing op de besteding van de beperkt beschikbare financiële ruimte nodig is. Voor niet direct noodzakelijke voorzieningen moet pas op de plaats worden gemaakt.

9.1 STAND VAN ZAKEN IHP 2012 – 2015

bedragen (€'s) x 1.000	2012 – 2015	Stand van zaken
Wingerd 2e tranche	1.200	Gerealiseerd
RENN4 Nieuwbouw	5.400	Gerealiseerd
Binnenklimaat PO	7.400	in uitvoering, afronding 2016
Gym. voorziening Wijert 2 zaaldelen + nieuwbouw Tamarisk	2.000	In uitvoering
Simon van Hasselt	1.000	In uitvoering
Zernike College	1.600	In uitvoering
Totaal	18.600	

Tabel 12, stand van zaken prioriteiten IHP 2012 – 2015

De kredieten voor deze projecten zijn opgenomen in de jaarlijkse onderwijshuisvestingsprogramma's waarvoor de raad afzonderlijk de afgelopen jaren de nodige kredietbesluiten heeft genomen.

9.2 PRIORITEITEN EN FASERING 2016 - 2019

Op basis van de in dit IHP beschreven beleidsuitgangspunten verwachten wij de volgende fasering in de prioriteiten onderwijshuisvesting de komende jaren.

bedragen (€ x 1.000)	2016	2017	2018	2019
Aanpassing / bouwkosten / herschikking PO ¹⁸	1.000	1.000	1.000	1.000
bezemronde Fris en duurzaam	900			
Ebbinge kwartier nieuwe basisschool	2.300	2.300		
Treslinghuis t.b.v. Siebe Jan Bouwmaschool en Borgmanschool	2.300	2.300		
Tamarisk, derde tranche	1.000			
Effecten nieuwe configuratie VO			PM	PM
Ontwikkeling Oosterhoogebrugschool ¹⁹		2.300	2.300	
Gym locatie Oosterhoogebrugschool			1.000	
Totaal	7.500	7.900	4.300	1.000

Tabel 13, prioriteiten en fasering 2016 - 2019

¹⁸ Dit is een bedrag dat jaarlijks nodig is om fluctuaties in huisvestingsbehoefte op te vangen, bijvoorbeeld tijdelijke huur van noodaccommodatie dan wel kleine uitbreidingen van bestaande scholen en of aanpassingen bij herbestemming.

¹⁹ Hier komen ook inkomsten voor terug i.h.k.v. herbestemming van de huidige onderwijslocatie

10 BIJLAGEN

10.1 BIJLAGE: OVERZICHT SCHOLEN PER BESTUUR

SRT_ONDERWIJS	BESTUUR	NAAM	ADRES	BRIN	HFD-DIS	WIJK
Basisonderwijs	G.S.V.	Groningse schoolvereniging	Sweelincklaan 4	07WT	hoofd	Zuid
	K.O.C.	Bisschop Bekkers	Siriusstraat 1	18LM	hoofd	N-W
		St. Michael	Butjesstraat 8	18FV	hoofd	Centr
	Noorder basis	De Triangel	Rode Kruislaan 78	10WC	hoofd	Zuid
		Johannes Calvijn	Froukemaheerd 1	09JG	hoofd	Oost
		Rehoboth	Prinses Margrietstraat 3	06EB	hoofd	Hoogkrk
	O2G2	Beijumkorf, Hfd loc. De Honingraat (17EC	Fultsemaheerd 88	17EC	dislokatie	Oost
			Jaltadaheerd 53	17EC	hoofd	Oost
		Boerhaave	Semmelweisstraat 82	17MF	dislokatie	Zuid
			Veenweg 1/1 1	17MF	hoofd	Zuid
		Borgman hfdvst. (17JG00)	Jacobijnerstraat 10	17JG	hoofd	Centr
			Nwe Kijk in 't Jatstraat 33	17JG	dislokatie	Centr
			Vinkenstraat 1	17JG	hoofd	Centr
		Borgman Warmoesstraat (17JG01)	Warmoesstraat 18	17JG-01	neven vst	Zuid
		Bredero	Ina Boudierplantsoen 3	17NI	hoofd	Zuid
			Ina Boudierplantsoen 5	17NI	dislokatie	Zuid
		De Expeditie	Wibenaheerd 358	16NF	hoofd	Oost
		De Meander	Slenk 2	30FZ-00	hoofd	N-W
		De Ploeg	Zuiderweg 70/3	17QQ	hoofd	Hoogkrk
		De Sterrensteen	Radiumstraat 2	17AH	dislokatie	N-W
			Siersteenlaan 480	17AH	hoofd	N-W
		De Vuurtoren	Vaargeul 117	17EW	hoofd	Oost
		Driebond	Engelberterweg 38	17RS	hoofd	Oost
			Engelberterweg A	17RS	hoofd	Oost
			Woldweg 7	17RS	dislokatie	Oost
		Joseph Haydn	Groenensteinlaan 11	17NT	dislokatie	Zuid

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SRT_ONDERWIJS	BESTUUR	NAAM	ADRES	BRIN	HFD-DIS	WIJK
			Haydnlaan 102	17NT	hoofd	Zuid
			Helperbrink 50	17NT	hoofd	Zuid
			Sweelincklaan 2	17NT	dislokatie	Zuid
		Karrepad	Korreweg 270	17BW	hoofd	Centr
			Molukkenstraat 1	17BW	hoofd	Centr
		Oosterhoogebrug	Madeliefstraat 2	17DI	hoofd	Oost
		Pendinghe	Eikenlaan 288	16UG	hoofd	N-W
		Petteflet (16ZU01)	J. van Ruysdaelstraat 73	30VA	hoofd	Centr
		Siebe Jan Boumaschool	Oliemuldersweg 47	17CY	hoofd	Centr
		Starter	Parkweg 128	17SR	hoofd	Zuid
			Verzetstrijderslaan nabij 4 A	17SR	dislokatie	Zuid
		Swoaistee	Kiel 7	17FG	hoofd	Oost
	St.v.Chr.Basis ond.op Re- form.grondslag	De Zaaier	Dierenriemstraat 2	24EC	hoofd	N-W
	V.C.O.G.	Anne Frank	De sansstraat 15 A	09MS	dislokatie	Hoogkrk
			De Sanstraat 13	09MS	hoofd	Hoogkrk
		Aquamarijn	Maresiusstraat 24 A	30RH	hoofd	N-W
			Slenk 2	30RH	dislokatie	N-W
		De Kleine Wereld	Celebesstraat 35	18BM	dislokatie	Centr
			S. S. Rosensteinlaan 21	18BM	hoofd	Centr
		Dom Helder Camara	Onnemaheerd 2	18QF	hoofd	Oost
		Heerdstee	Bentismaheerd 1	18PC	hoofd	Oost
		Hoeksteen CBS	Opaalstraat 30	18HL	dislokatie	N-W
			Siersteenlaan 480	18HL	hoofd	N-W
		Kompas	Kiel 5	18LB	hoofd	Oost
			Kiel 5/	18LB	hoofd	Oost
			Valreep 67	18LB	dislokatie	Oost
		Nassau	Graaf Adolfstraat 73	18BA	dislokatie	Centr
			Nassaulaan 5	18BA	hoofd	Centr
		Tamarisk	Canadalaan 2	18NS	dislokatie	Zuid

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SRT_ONDERWIJS	BESTUUR	NAAM	ADRES	BRIN	HFD-DIS	WIJK
			Coendersweg 13	18NS	dislokatie	Zuid
			Van Ketwich Verschuurlaan 90	18NS	hoofd	Zuid
		Wegwijzer	Prunusstraat 74	18CF	hoofd	N-W
	Vrije School	Vrije School, Widar	Merwedestraat 41	10KE	hoofd	Zuid
Speciaal Basis- onderwijs	O2G2	Bekenkamp SBO Hfdvestiging (19VC)	Blekerslaan 1	19VC	hoofd	Zuid
		Bekenkamp SBO Travertijnstr. (19VC02)	Travertijnstraat 2	19VC-02	neven vst	N-W
		Bekenkamp SBO Wilgenlaan (19VC01)	Wilgenlaan 1	19VC-01	dislokatie	N-W
	S.C.S.O.G.	Fiducia SBO	Canadalaan 8	02WR	dislokatie	Zuid
			Distributiestraat 1	02WR	hoofd	Zuid
		Kimkiel SBO	Kluiverboom 9 1	14WU	hoofd	Oost
			Kluiverboom A	14WU	hoofd	Oost
	V.G.S.O.G.	Meerpaal SBO	Koperstraat 4	22LH	hoofd	N-W
			Metaallaan 299	22LH	hoofd	N-W
Speciaal onder- wijs	Het Poortje	Het Poortje	Hogeweg 9	02YL	hoofd	N-W
	Kentalis	Dr. J. de Graafschool	Ina Boudierplantsoen 9	14UP	hoofd	Zuid
		Tine Marcusschool	Jaltadaheerd 163	02OM	hoofd	Oost
	O2G2	W.A. van Liefland	Bessemoerstraat 6	19SO	dislokatie	N-W
			Paterswoldseweg 131	19SO	hoofd	Zuid
	RENN4	Diamant College (dependance: Erasmus)	Van Heemskerckstraat 56	19WF	dislokatie	Centr
		Diamantcollege Van Heemskerck	Haydnlaan 6	02YM	hoofd	Zuid
		Diamantcollege; T.H. Hart de Ruyter	Metaallaan 255	14OR	hoofd	N-W
		Prof. W.J. Bladergroen	Donderslaan 157	02YR	hoofd	Zuid
	S.C.S.O.G.	De Wingerd	De Verbetering 5	14WT	hoofd	Hoogkrk
	V.G.S.O.G.	De Steiger	Koperstraat 4	26MK	hoofd	N-W
Voortgezet On- derwijs	C.S.G. - S.C.O.G.	CSG Augustinus	Adm. de Ruyterlaan 37	14RP-01	neven vst	Centr
		CSG Diamantlaan	Diamantlaan 14	14RP-03	neven vst	N-W
		CSG Kluiverboom	Kluiverboom 1	14RP-02	neven vst	Oost
		CSG Wessel Gansfort (14RP/03ZT/00ZZ/02CE	Heerdenpad 8	14RP	hoofd	Oost

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SRT_ONDERWIJS	BESTUUR	NAAM	ADRES	BRIN	HFD-DIS	WIJK
	G.S.G.	Gomarus College	Magnoliastraat 1	02UV	neven vst	N-W
			Vondelpad 1	02UV	hoofd	Zuid
			Vondelpad 2	02UV	hoofd	Zuid
			Vondelpad 3	02UV	hoofd	Zuid
	O2G2	Praedinius Gymnasium	Kruitlaan 11	20BV	neven vst	Centr
			Turfsingel 82	20BV	hoofd	Centr
		Reitdiep College loc. Kamerlingh Onnes	Diamantlaan 27	13ZU	hoofd	N-W
			Eikenlaan 286	13ZU	hoofd	N-W
			Heesterpoort 1	13ZU	neven vst	Centr
		Reitdiep College loc. Leon van Gelder	Diamantlaan 27	13ZU-01	neven vst	N-W
		Werkman College	Agricolastraat 33	20EM	hoofd	Centr
			Agricolastraat 9	20EM	dislokatie	Centr
			Kluiverboom A	20EM	neven vst	Oost
			Melisseweg 2	20EM	hoofd	Oost
			Nieuwe Sint Jansstraat 11	20EM	hoofd	Centr
			Sint Jansstraat 35	20EM	hoofd	Centr
		Zernike Montessori lyceum Groningen	Helperbrink 30	02PE	hoofd	Zuid
			van Houtenlaan 27	02PE	neven vst	Zuid
			Van Idekkingeweg 140	02PE	neven vst	Zuid
			Vondellaan 83	02PE	neven vst	Zuid
		Zernike Montessorie Vak Liceum (VBO)	Van Schendelstraat 1	20ER-01	dislokatie	Zuid
	S.C.S.O.G.	De Bolster VSO Praktijkonderwijs	Helper Westsingel 98	05OP	dislokatie	Zuid
			Multatulistraat 91	05OP	hoofd	Zuid
	Vrije School Noord en Oost (VO)	Parcival College (voortgezet vrijeschool	Merwedestraat 45	16NK	hoofd	Zuid
			Merwedestraat 98	16NK	neven vst	Zuid
			Reggestraat 1	16NK	neven vst	Zuid
	Willem Lode-wijk Gym.	Willem Lodewijk Gymnasium	Verzetstrijderslaan 220	02CR	hoofd	Zuid

abel 14, Scholen per schoolbestuur

10.2 BIJLAGE: CONDITIE SCHOOLGEBOUWEN

Hier een overzicht van de conditie van de scholen de afgelopen 3 metingen. 1997, 2009 en 2014.

De nuance hierbij is dat de meting alleen is gedaan op die onderdelen waarvoor de gemeente verantwoordelijk was en dus geen conditie beeld geeft zoals dat gebruikelijk is bij bijvoorbeeld de NEN 2767.

Met de nodige nuance is te volgende conversie te maken tussen de NEN conditie scores en de onderstaande kwaliteit score:

NEN 2767 conditie	Kwaliteit score
1, zeer goed	0
2, goed	1 tot 8
3, redelijk	9 tot 16
4, matig	16 tot 33
5, slecht	34 tot 65
6, zeer slecht	66 tot 80

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SOORT	School	Adres	PC	bestuur	1997	2009	2014
BO	Anne Frank	De Santstraat 13	9744 HW	O2G2	x	3,84	4,87
VO	Augustinus College	Admiraal de Ruyterlaan 37	9726 GP	CSG	2,22	3,61	4,38
BO	Bisschop Bekkersschool	Siriusstraat 1	9742 KT	KOC	6,81	5,23	4,52
BO	Boerhaaveschool	Semmelweisstraat 82	9728 NB	O2G2		-	-
BO	Boerhaaveschool	Veenweg 1	9728 NH	O2G2		2,97	3,68
SO	Bolster	Multatulistraat 91	9721 NH	SCSOG	4,47	4,91	3,10
SO	Bolster	Multatulistraat 91	9721 NH	SCSOG	x	0,20	4,62
SO	Bolster	Multatulistraat 91	9721 NH	SCSOG	x	4,72	4,78
BO	Borgman-school	Jacobijnerstraat 10	9712 HZ	O2G2	4,75	6,47	4,15
BO	Borgman-school	Nieuwe Kijk in 't Jatstraat 33	9712 SB	O2G2	4,61	4,19	4,82
BO	Borgman-school	Warmoesstraat 18	9724 JL	O2G2	4,83	5,14	5,49
BO	Bredero school	I. Boudierplantsoen 3/5	9721 XA	O2G2	3,80	5,37	4,19
BO	Bredero school	I. Boudierplantsoen 3/5	9721 XA	O2G2	3,80	6,65	4,13
BO	Bredero school	I. Boudierplantsoen 3/5	9721 XA	O2G2	x	0,96	1,27
BO	De Beijumkorf	Jaltadaheerd 53	9737 HC	O2G2	5,32	4,84	5,44
BO	De Beijumkorf	Fultsemaheerd 88	9736 CT	O2G2	4,70	4,70	5,97
BO	De Driebond	Engelberterweg 38	9723 EM	O2G2	4,71	4,87	4,95
BO	De Driebond	Woldweg 7	9734 AA	O2G2	4,60	5,46	6,88
BO	De Expeditie	Wibenaheerd 24	9736 PB	O2G2		-	4,95
BO	De Heerdstee	Bentismaheerd 1	9736 EA	VCOG	4,49	4,76	5,16
BO	De Kleine Wereld	S.S. Rosensteinlaan 21	9713 AT	VCOG	4,70	4,91	5,07
BO	De Kleine Wereld	Celebesstraat 35	9715 JB	VCOG	4,80	4,74	3,75
SO	De Meerpaal	Koperstraat 4	9704 AA	VGCOG	x	5,17	4,36
BO	De Petteflet (voorheen Annie M. G. Schmidt)	J. van Ruysdaelstraat 73	9718 SC	O2G2	4,85	5,04	4,67
SO	De Steiger	Koperstraat 4	9743 RW	VGSOG	x	4,79	4,09

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SOORT	School	Adres	PC	bestuur	1997	2009	2014
BO	De Sterrensteen (voor heen Annie M.G. Schmidt School)	Radiumstraat 2a	9743 SP	O2G2	4,94	4,21	4,47
BO	De Tamarisk	Canadalaan 2	9728 EE	VCOG		2,67	4,86
BO	De Tamarisk	Van Ketwich Verschuurlaan 90	9721 SW	VCOG	4,60	3,55	4,99
BO	De Tamarisk	Coendersweg 13	9722 GA	VCOG	3,38	5,32	5,36
BO	De Triangel	Rode Kruislaan 78	9728 CX	VGPO	3,40	4,62	5,09
BO	De Wegwijzer	Prunusstraat 74/76	9741 LE	VCOG	4,72	5,29	5,13
BO	De Zaaier	Dierenriemstraat 2a	9742 AH	SCOG	4,60	4,60	5,65
BO	Dom Helder Camara	Onnemaheerd 2	9736 AM	VCOG	2,32	5,30	4,97
SO	Dr. Bekenkampschool	Bleekerslaan 1	9724 EJ	O2G2	4,60	5,41	5,04
SO	Dr. Bekenkampschool	Wilgenlaan 1	9741 BX	O2G2	5,45	10,09	4,25
SO	Dr. Bekenkampschool	Travertijnstraat 2	9743 SZ	O2G2	4,54	5,20	5,20
SO	Dr. J. de Graafschoon	I. Boudierplantsoen 9	9721 XA	Kentalis	4,67	4,57	4,21
SO	Erasmusschool	Van Heemskerkstraat 56	9726 GM	Renn4	4,58	5,29	4,51
SO	Fiduciaschool	Distributiestraat 1	9728 CR	SCSOG	4,22	3,35	4,67
SO	Fiduciaschool (voorheen W.A. van Liefland)	Canadalaan 8	9728 EE	SCSOG	5,02	6,25	4,58
VO	Gomarus College	Vondelpad 3	9721 LX	GSG	x	3,61	3,26
VO	Gomarus College	Vondelpad 1	9741 LE	GSG	2,60	2,80	3,62
VO	Gomarus College	Vondelpad 2	9742 KT	GSG	-	3,72	4,03
VO	Gomarus College	Magnoliastraat 1	9741 CS	GSG	2,93	3,05	3,93
BO	GSV, International school	Sweelincklaan 4	9722 JV	GSV	5,33	4,74	5,11
VO	H.N. Werkman College	Nieuwe St. Jansstraat 11	9711 VG	O2G2	2,72	2,65	3,01
VO	H.N. Werkman/ Heyerdahl College	Kluiverboom 1B	9732 KZ	O2G2		-	2,28
BO	Joh. Calvijnschool	Froukemaheerd 1	9736 RA	Noorderbasis	4,56	4,81	4,94
BO	Joseph Haydn (hfd)	J. Haydnlaan 102	9722 CL	O2G2	4,70	4,90	4,43
BO	Joseph Haydn (nieuwbouw)	Helperbrink 50	9722 ER	O2G2		-	-

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SOORT	School	Adres	PC	bestuur	1997	2009	2014
BO	Joseph Haydn (nieuwbouw)	Sweelincklaan 2	9722 JV	O2G2	x	4,83	5,33
BO	Karrepad	Molukkenstraat 1	9715 NR	O2G2		-	4,73
BO	Karrepad	Molukkenstraat 1	9715 NR	O2G2	0,18	4,82	6,78
BO	Karrepad	Korreweg 270	9715 AP	O2G2	x	4,88	-
BO	Karrepad (nieuwbouw)	Molukkenstraat 1	9715 NR	O2G2	x	-	3,39
BO	Kompas	Kiel 5/6	9733 EB	VCOG	4,72	4,89	5,24
BO	Meander	Slenk 2	9746 RS	O2G2		-	-
BO	Nassauschool	Nassaulaan 5	9717 CE	VCOG	4,70	4,95	4,26
BO	Nassauschool	Graaf Adolfstraat 73	9717 ED	VCOG	4,70	4,72	4,95
BO	Nassauschool (bijgebouw)	Graaf Adolfstraat 73	9717 ED	VCOG	x	0,44	4,72
BO	Nassauschool (nieuwbouw)	Graaf Adolfstraat 73	9712 ED	VCOG		-	-
BO	Nassauschool (nieuwbouw)	Graaf Adolfstraat 73	9717 ED	VCOG	x	-	3,38
BO	Oosterhoogebrugschool	Madeliefstraat 2	9731 CB	O2G2	3,64	5,17	4,85
VO	Praedinius Gymnasium	Kruitlaan 11	9711 TW	O2G2	x	3,72	3,87
VO	Praedinius Gymnasium	Turfsingel 82	9711 VX	O2G2	2,96	3,65	3,60
VO	Praedinius Gymnasium (nieuw bouw)	Turfsingel 82	9711 VX	O2G2	2,72	2,88	2,88
SO	Prof. W.J. Bladergroenschool	Donderslaan 157	9728 KX	Renn4	x	5,04	4,04
BO	Rehobothschool	Pr. Margrietstraat 3	9744 CL	Noorderbasis	4,38	4,62	4,94
VO	Reitdiep College (vest. Leon v. Gelder)	Eikenlaan 286	9741 EW	O2G2	2,89	3,02	2,85
VO	Reitdiep College (vest. Leon v. Gelder)	Diamantlaan 27	9743 BA	O2G2	x	1,46	3,12
VO	Röling College	Melisseweg 2	9731 BX	O2G2	2,88	3,89	3,58
BO	Siebe Jan Bouwmansschool (Borgmanschool)	Vinkenstraat 1	9713 TA	O2G2	4,87	4,98	5,42
BO	Siebe Jan Bouwmaschool	Oliemuldersweg 47	9713 VA	O2G2	4,68	4,70	5,61
BO	Siebe Jan Bouwmaschool (lokale vensterschool)	Oliemuldersweg 47	9713 VA	O2G2	x	3,58	5,17
BO	St. Michaëlschool	Butjesstraat 8	9712 EW	KOC	x	0,60	5,31

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs 2016 – 2019 gemeente Groningen

SOORT	School	Adres	PC	bestuur	1997	2009	2014
SO	Star Numanschool	Starnumanstraat 52	9714 JS	O2G2	4,47	5,29	5,81
BO	Swoaistee	Kiel 7	9733 EB	O2G2	4,74	4,68	5,59
SO	Th. Hart de Ruyter	Metaallaan 255	9743 BV	Renn4	5,49	8,38	7,44
SO	Tine Marcusschool	Jaltadaheerd 163	9737 HK	Kentalis	4,87	5,08	5,10
BO	Vensterschool de Starter	Parkweg 128	9727 AD	O2G2	x	4,88	5,18
BO	Vensterschool Gravenburg De Feniks	Maresiusstraat 22/24	9746 BJ	O2G2	x	-	5,26
BO	Vensterschool Hoogkerk	Zuiderweg 70/3	9744 AP	O2G2	x	2,04	4,60
BO	Vensterschool Paddepoel	Eikenlaan 288/7	9741 EW	O2G2	x	3,14	5,13
BO	Vensterschool Vinkhuizen (Sterrensteen en Hoeksteen)	Siersteenlaan 480	9743 EZ	O2G2/ VCOG	x	0,96	5,10
BO	Vrije school Groningen	Merwedestraat 41	9725 AA	Vrije school	4,54	4,64	5,23
VO	Vrije school VO	Merwedestraat 45	9725 KA	Vrije school	3,79	3,98	4,24
VO	Vrije School VO (loc. Bestuurs akad)	Merwedestraat 98	9700 AL	Vrije school	x	3,11	2,89
BO	Vuurtoren (voor heen Catamaran)	Vaargeul 117	9732 JS	O2G2	4,72	4,79	4,08
VO	W. Lodewijk Gymnasium	Verzetstrijderslaan 220	9727 CK	Willem Lodewijk	3,19	2,90	2,98
SO	W.A. van Liefland	Paterswoldseweg 131	9727 BE	O2G2	4,72	5,13	4,35
SO	W.A. van Liefland	Besemoerstraat 6	9741 AJ	O2G2	4,73	5,68	6,86
VO	Werkman college	Agricolastraat 33	9711 BN	O2G2		4,92	5,18
VO	Wessel Gansfort College	Heerdenpad 8	9731 BW	CSG	2,81	3,10	3,29
VO	Zernike College	Van Schendelstraat 1	9721 GV	O2G2		-	4,31
VO	Zernike College	van Iddikingeweg 140	9721 CL	O2G2	3,31	x	3,31
VO	Zernike College	Helperbrink 30	9722 EP	O2G2	3,81	3,68	4,45
VO	Zernike College (harm Jan Zondag)	Vondellaan 83	9721 LD	O2G2		-	3,99

Tabel 15, kwaliteit score onderwijs

- ⁱ Aanvraag schoolbestuur O2G2, brief van dhr v. Linschoten dd 13-6-14
- ⁱⁱ Opgave schoolbestuur VCOG; notitie van dhr. J. Gomashie, ongedateerd
- ⁱⁱⁱ Opgave schoolbestuur Widar Vrijeschool, brief van H.A. Vreugendhil, dd 29-4-14
- ^{iv} Opgave schoolbestuur GSV: mail van dhr T. Wiegman dd: 20-3-15
- ^v Opgave schoolbestuur Noorderbasis: mail van dhr T. Oosterhoff dd: 2-6-14
- ^{vi} Opgave schoolbestuur, Renn4, brief van dhr M. Blaauwwiekkel, dd30-4-14
- ^{vii} Opgave schoolbestuur Werkman College: Mail van dhr Th. Douma aan Wethouder Schroor d.d. 29-3-15
- ^{viii} Opgave schoolbestuur Gomarus College: mail van M. Zuidema, brief ICS dd: 28-5-14
- ^{ix} Opgave schoolbestuur Willem Lodewijk Gymnasium: brief van E.A. van der Velden dd 24-6-14